Wtorek, 28 września 1937 – Nr. 224
(Pismo wychodzi w dniu datowania).

DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY

10 GR.

10 stron

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA

Redakcja i administracja, Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25. Telefon, 22-18, Konto czekowe P. K. O. 206,866.

Polska musi być potęgą lotniczą

We wszystkich państwach trwa karkołomny wyścig zbrojeniowy. Na ten cel asygnuje się olbrzymie kwoty, przekraczające w niektórych państwach ich możliwości finansowe. Dzieje się to z oczywistą szkodą i krzywdą dla innych dziedzin życia państwowego i społeczno-kulturalnego.

Wyścig zbrojeniowy obejmuje wszystkie działy techniki wojennej i wszystkie rodzaje broni, nie popełnię jednak przesady i nie miną się z zasadą ścisłości, jeżeli twierdzić będę, że największy nacisk i wysiłek zbrojeniowy kładzie się na zbrojenia morskie i lotnicze, zwłaszcza lotnicze. Stalowe ptaki, zaopatrzone w bomby, karabiny maszynowe i zarazki bakteriologiczne stanowią straszliwą broń atakującą to też otoczone są przez sztaby generalne specjalną opieką i na ich rozbudowę pod względem jakościowym i ilościowym idą największe stosunkowo kwoty.

Pogląd ten ma głębokie uzasadnienie. Wszak rola samolotów bojowych w przyszłych zapasach będzie naprawdę ogromna tak pod względem militarnym jak i psychiczno-destrukcyjnym.

Orjentujemy się dostatecznie wszyscy, że w przyszłej wojnie brać będzie udział nie tylko armia lecz całe społeczeństwa, całe narody. Każda po prostu obywatelka, każdy obywatel wciągnięty będzie w żelazne tryby machiny wojennej i w orbitę prac z prowadzeniem wojny związanych. Czyż więc w tych warunkach nie staje się rzeczą oczywistą i bezsporną, że nastawienie obywateli i ich odporność psychiczna stanowić będzie czynnik wagi niezmiernej i doniosłej, wiążący się przy tym najściślej i najbezpośredniej z samą akcją działań wojennych i na akcję tę wywierający wpływ decydujący.

W tym ujęciu problemu odporności psychicznej obywateli na wypadek wojny, już obecnie należy przedsięwziąć organizację wszystkich możliwych środków zaradczych, któreby stanowiły podbudówkę moralną i uodpornienie społeczeństwa na destrukcyjne działanie wroga.

Główne niebezpieczeństwo samolotów bojowych kryje się w ich szybkości i, w związku z tym, możliwością szybkich

NIESPODZIEWANYCH NALOTÓW

na miasta i tereny pozafrontowe. I te właśnie naloty, jeżeli nie potrafimy należycie zorganizować skutecznych środków obronnych i zaradczych, stanowić będą główny czynnik destrukcyjny i demoralizujący, nie mówiąc już oczywiście o stratach materialnych, jakie każdy taki nalot spowoduje. Dla tego też w tym przede wszystkim kierunku pójść winny wysiłki nie tylko czynników miarodajnych, lecz całego społeczeństwa, a w pierwszym rzędzie Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, jako organizacji dla tych właśnie celów powołanej.

Przyznać należy że każdy rok przynosi nam poważne w dziedzinie lotniczej zdobycze, tym nie mniej daleko nam jeszcze od granic, które uznamy za dostateczną gwarancję obrony przeciwlotniczej. Tempo naszych w tym kierunku prac jest zbyt powolne i oparte raczej na przesłankach natury emocjonalnej z pewnym oczywiście odczuciem dumy i ambicji narodowej, a ostatnio i sportowej. Nie zdołaliśmy natomiast w masach zaszczepić wszechstronnego uświadomienia grozy przyszłych ewentualnych nalotów eskadr bojowych nieprzyjaciela. Nie odczuwamy również podjętej na szeroką skalę akcji budowy schronów przeciwlotniczych i przeciwgazowych. Poza tym nie zdołaliśmy rozwinąć odpowiedniej propagandy

Afisz propagandowy na tydzień LOPP.

masowej, któraby rzuciła dziesiątki tysięcy młodzieży naszej, pełnej entuzjazmu i pietyzmu dla idei lotniczej w karne szeregi przyszłych rycerzy powietrznych.

Rozbudowa lotnictwa naszego podjęta być musi na

MIARĘ OLBRZYMA.

POLSKA MUSI BYĆ WIELKIM MOCARSTWEM LOTNICZYM, musi być taką potęgą w powietrzu, któraby wzbudzała postrach i jednocześnie szacunek u innych państw. To też nie można poprzestawać na kupnie kilku lub kilkudziesięciu nawet samolotów przez okręgi wojewódzkie. Byłoby to połowiczne rozwiązanie problemu.

Dążyć musimy do tego, ażeby samoloty posiadane przez okręgi wojewódzkie szły w setki i na ten cel żadne ofiary nie mogą być zbyt wielkie i ciężkie. Wszak rozbudowa silnego, potężnego lotnictwa wiąże się nierozerwalnie z naszą niepodległością i wolnością, z naszym niezależnym bytem państwowym.

Rozbudowa zarówno lotnictwa wielkiego i potężnego, jak i budowa schronów jest celem w samym sobie tak wielkim i doniosłym, że powinna wywołać

NAJŻYWSZĄ OFIARNOŚĆ

materialną społeczeństwa, po prostu entuzjazm ofiarności i nikt nie ma prawa od obowiązku ofiarności tej się uchylać. Każdy na ten cel ofiarowany grosz tysiąckrotnie się opłaci na wypadek wojny.

Lecz nie tu jeszcze jest kres naszych obowiązków, wypływających z głęboko zrozumianego interesu państwowego, a wiążących się z aktywnym współdziałaniem społeczeństwa w dziedzinie obrony narodowej. Nie ogranicza się ona jedynie do materialnej dziedziny uzbrojenia bojowego.

Struktura techniki prowadzenia wojny uległa radykalnej zmianie i w przyszłych wojnach, jak już wspomniałem, poza armią czynną, weźmie udział całe społeczeństwo. To też nie będzie rzeczą obojętną jego samopoczucie i jego odporność psychiczna. Powstaje zatem nowa dziedzina w dziele prowadzenia wojny, którą generalnie określić możemy jako **MORALNE UZBROJENIE NARODU.**

Społeczeństwo do wojny musi być przygotowane. Przejść musi po prostu przysposobienie wojenne z uwagi na to, że stanowi ono **AKTYWNE ZAPLECZE** armii czynnej, a wraz z nią — właściwy i istotny potencjał i moc naszej siły zbrojnej.

Psychice i umysłowości indywidualnej obywatela i zbiorowej mas nie mogą być obce okropności wojny i możliwość zmiennych jej kolei. Te okropności należy traktować jako naturalne następstwa akcji bojowej wroga. Poza tym moralne uzbrojenie narodu pogłębiać musi jeszcze bardziej nasze morale narodowe i patriotyczne, oparte na głębokim ukochaniu niepodległości naszej Ojczyzny i na gotowości do najgłębszych ofiar w jej obronie.

— — — — — — —

Tydzień LOPP. powinien uaktualnić bardziej jeszcze, niż dotychczas to obserwujemy, problem

ROZBUDOWY LOTNICTWA W POLSCE,

stanowiący jeden z najkapitalniejszych obowiązków i nakazów obrony narodowej. Powinien również zmobilizować wszystkie w tym kierunku wysiłki, przede wszystkim — obudzić czujność społeczeństwa i pogłębić jego uświadomienie w dziedzinie obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej.

Inauguracja Tygodnia LOPP. była imponująca i radosna. Ofiarność społeczna ufundowała 126 samolotów. To dużo, — jeżeli chodzi o dobrowolny akt ofiarności w warunkach naszych pojmowań niektórych probemów państwowych i naszego do nich stosunku, lecz jakże mało, strasznie mało, w stosunku do naszych w tej dziedzinie istotnych i palących potrzeb.

Pamiętajmy, że **potrzeby te muszą być wypełnione** i że w zespole elementów obrony narodowej nie może zabraknąć czynnika najwyższej

OFIARNOŚCI SPOŁECZNEJ

i czynnika **zrozumienia przez społeczeństwo swych zadań i obowiązków,** nie koniecznie z prawa pisanego płynących, **w dziedzinie dozbrojenia Polski i stworzenia z niej wielkiego mocarstwa lotniczego.**

Na te tory nastawmy nasze czyny i ofiarność nie tylko w okresie Tygodnia LOPP, lecz w ciągu całego roku.

M. Zembrzuski.

Mussolini w kuźni zbrojeń niemieckich

Triumfalny wjazd Mussoliniego do stolicy Rzeszy

Essen. Niemieckie biuro informacyjne podaje następujące szczegóły pobytu Mussolini i Hitlera w Essen. Najpierw zajechał na dworzec specjalny pociąg kanclerza, a w kilka minut potem przybył Mussolini. Obaj wodzowie witani byli przez tysiączne tłumy publiczności. Kanclerz, który oczekiwał na peronie pociągu specjalnego swego gościa, powitał Mussoliniego, po czym Mussolini i Hitler opuścili razem dworzec, aby odjechać do zakładów Kruppa.

Obaj wodzowie jechali autem wolno do zakładów Kruppa, wśród mrowia ludzi. Na Thomasstrasse przejścia od jednej fabryki do drugiej udekorowane były girlandami i flagami aż do wspaniałej bramy triumfalnej. W samej fabryce praca nie uległa przerwie: kominy dymiły, młoty huczały. Kolumna samochodów, wiozących gości, zatrzymała się przed zarządem głównym. Oddawszy pozdrowienia ofiarom wojny i pracy, Mussolini i Hitler udali się na teren zakładów.

Pisma niemieckie podają dalsze szczegóły pobytu Mussoliniego i kanclerza Hitlera w Essen. Gości powitał szef firmy inż. Krupp von Bohlen und Halbach w gmachu dyrekcji. Do godz. 11 Mussolini i kanclerz w towarzystwie ministrów spraw zagranicznych obu krajów oraz wielu innych dygnitarzy niemieckich i włoskich oglądali szczegółowo urządzenia fabryczne i zazjamiali się ze stanem produkcji. Obejrzano również warsztaty, m. in. olbrzymi młot mechaniczny wagi 1500 ton, dział budowy pancerzy, fabrykę lokomotyw, hale budowy armat itp. Przez cały czas pobytu w Essen Mussolini ukazując się stale z kanclerzem Rzeszy, był przedmiotem ogólnych owacyj, podobnie jak w Monachium i na terenie manewrów. Przejeżdżając przez miasto Mussolini co chwila pozdrawiał ręką witające go tłumy.

Po opuszczeniu Essen Mussolini z kanclerzem odbył podróż do Berlina przez Zagłębie Ruhry, witany po drodze w Bochum, Dortmundzie, Hamm, Hanowerze itd. Wszędzie na peronach zgromadzone były szpalery różnych organizacyj i wojska.

Berlin. (PAT) Przybycie Mussoliniego do Berlina odbyło się bardzo uroczyście. Wyzyskano przy tym wszystkie zewnętrzne momenty, by nadać tej uroczystości najokazalsze ramy. Jako miejsce przybycia pociągu wyznaczono niewielki dworzec podmiejski Heerstrasse, od którego w prostej linii wiedzie ośmiokilometrowa trasa aż do Unter den Linden i dawnego pałacyku prezydenta Rzeszy na Wilhelmstrasse, zajmowanego ongiś przez Hindenburga, gdzie Mussolini zamieszkał na czas pobytu w stolicy Rzeszy. Na całej trasie szpalery tworzyły oddziały szturmowe, poza którymi tłoczyły się zwartą masą tłumy publiczności, które obliczają na kilkaset tysięcy. Droga przybrana sztandarami o barwach Rzeszy i Włoch, ozdobiona szeregiem białych kolumn z orłami narodowo-socjalistycznymi i rózgami liktorskimi, przedstawiała istotnie niezwykłe widowisko. Sam dworzec wyłożono dywanami i przybrano wielką ilością kwiatów.

Na dwie godziny przed przyjazdem zamknięto wszelki dostęp publiczności, a na plac przed dworcem zajeżdżały co chwilę samochody przywożące dygnitarzy. Ze specjalnym entuzjazmem witał tłum premiera Goeringa i marsz. Blomberga. O godz. 17,30 zajechał pociąg, witany entuzjastycznie okrzykami tłumu. Po wyjściu na ulicę Mussolini i kanclerz Hitler przeszli przed szpalerem honorowym wojska oraz faszystów włoskich. Z widocznym zadowoleniem odpowiedział Mussolini wyciągnięciem dłoni na powitanie i niemilknące okrzyki: „Duce".

Bardzo wolno, bo przeszło godzinę, przesuwał się korowód po 8-kilometrowej trasie, wśród grzmiących okrzyków powitalnych.

Inspekcja Starostwa Morskiego przez p. Wojewodę Pomorskiego

W dniu wczorajszym przybył do Wejherowa z Gdyni p. Wojewoda Pomorski Władysław Raczkiewicz. Celem przyjazdu p. Wojewody było przeprowadzenie inspekcji prac w Starostwie Morskim. oPnadto p. Wojewoda Raczkiewicz odbył konferencję ze starostą morskim Potockim oraz płk. Kopańskim na temat uroczystości wręczenia sztandaru i broni batalionowi morskiemu w dniu 17 października rb.

W godzinach popołudniowych p. Wojewoda samochodem opuścił Wejherowo, udając się do Torunia.

Odprawa komendantów Z.S.

Warszawa. — Dnia 26 bm. odbyła się w Warszawie w Centrum Wyszkolenia Z. S. odprawa komendantów i komendantek okręgów i podokręgów Zw. Strzeleckiego, połączona z odprawą prezesów okręgowych Polsk. Związku Strzeleckiego Sportowego. (Pat).

Potworna masakra na morzu

Japońska łódź podwodna zatopiła 12 dżonek i wymordowała 300 mężczyzn, kobiet i dzieci

Londyn. Agencja Reutera donosi z Hongkongu, iż przybył tam parowiec niemiecki „Scharnhorst". Załoga jego opowiada o jednej z najkrwawszych masakr masowych na morzu, o jakich kiedykolwiek słyszano. Parowiec zabrał z sobą 10 osób, które ocalały z załóg przeszło 300 ludzi 12 dżonek rybackich zaatakowanych przez japońską łódź podwodną 22 bm. pod Cze-long-kau. Według opowiadania ocalonych, dżonki łowiły spokojnie ryby, gdy nagle wyłoniła się łódź podwodna, która zbliżywszy się, otworzyła bezlitosny ogień, zatapiając jedną dżonkę po drugiej i pozostawiając rannych i umierających w wodzie. Jedna z dżonek zdołała ujść. Większość ocalonych rybaków jest ranna, umieszczono ich w szpitalu, a policja rozpoczęła dochodzenie, gdyż niektóre dżonki zarejestrowane były w Hongkong.

Kapitan parowca „Scharnhorst" oświadczył, iż zdaniem jego, wskutek ostrzeliwania przez japońską łódź podwodną dżonek rybackich zginęło około 100 kobiet i dzieci i 200 mężczyzn.

Zaznaczyć należy, że na wszystkich większych dżonkach rybackich przebywają całe rodziny rybaków. Wśród ocalonych 10 osób znajduje się jedna kobieta.

2000 czy 20 zabitych?

Tokio. — Japońskie ministerstwo spraw zagr. ogłasza komunikat, zaprzeczający doniesieniom chińskim o 2000 zabitych i rannych podczas bombardowania Kantonu. Komunikat stwierdza, że w żadnym wypadku bombardowania straty wśród ludności cywilnej nie przekraczały 20 zabitych i rannych. Dowództwo japońskie przestrzega, aby ludność cywilna nie ucierpiała od bombardowania z samolotów, a mieszkańcy zostali przez władze japońskie powiadomieni, aby trzymali się zdala od budynków wojskowych lub objektów, które mają znaczenie wojskowe. Niestety w poszczególnych wypadkach objekty te nie są wyraźnie zaznaczone. Należy, aby władze chińskie wydały zarządzenia celem usunięcia ludności cywilnej z sąsiedztwa obiektów wojskowych.

Odblask łuny wojennej w Chinach nad Genewą

Delegat chiński oskarża w komitecie 23-ch

Genewa. (Pat.) Wczoraj przed wieczorem odbyło się pod przewodnictwem delegata łotewskiego min. Muntersa posiedzenie komitetu 23-ch, zwołane celem zbadania sprawy apelu chińskiego oraz skargi chińskiej na bombardowanie przez samoloty japońskie otwartych miast chińskich. W posiedzeniu wziął udział przedstawiciel Chin Wellington Koo, który był specjalnie zaproszony do udziału w obradach. W charakterze obserwatora obecny był też na posiedzeniu poseł Stanów Zjednoczonych w Bernie Harrison. Na wniosek delegata chińskiego posiedzenie miało charakter publiczny. Jako pierwszy mówca wystąpił Wellington Koo, oświadczając m. in.:

„Armia japońska w Chinach liczy już 350 tysięcy ludzi. Lotnictwo japońskie z każdym dniem rozszerza zakres bombardowania bezbronnych miast. Jest to wyraźna napaść, która rozwija się mimo pojednawczych wysiłków rządu chińskiego. Stanowi to istotną groźbę dla pokoju i bezpieczeństwa narodu".

Zastanawiając się nad tym, co może uczynić Liga Narodów wobec pogwałcenia paktu Ligi, paktu Brianda - Kellogga i paktu 9-ciu mocarstw, mówca oświadcza, iż doświadczenia ostatnich lat wskazują, że **Liga nie może obronić prawa, może co najwyżej wskazać światu, jaki błąd popełniono. O ile nie może powstrzymać napaści, to może stwierdzić jej fakt i potępić ją. Liga może i powinna oświadczyć wyraźnie, jaki jest jej pogląd na metody wojenne stosowane przez Japonię.** Mówca stwierdza, że **stosowanie przez Japonię metody powszechnej masakry ludności cywilnej jest wyzwaniem dla cywilizacji.** Jeśli to wyzwanie pominie się milczeniem, to nie ma żadnej pewności, czy ten precedens nie będzie naśladowany w przyszłych zatargach na zachodzie. Jeżeli prowokacja taka pozostanie bez echa, to Japończycy uciekną się do innych rozpaczliwych środków dla złamania dzielnego oporu Chińczyków. Rząd chiński sądzi, że bez względu na minione doświadczenia istnieje możliwość konkretnych zarządzeń, które Liga Narodów może zalecić poszczególnym rządom. Komitet przeto winien zastanowić się niezwłocznie, jakie zarządzenia byłyby najbardziej praktyczne i najbardziej skuteczne dla udzielenia pomocy Chinom.

„Domagamy się, zakończył Wellington Koo, aby w miarę możności udzielono zachęty i jak najdalej idącego poparcia Chinom, będącym ofiarą napaści zarówno w poczuciu sprawiedliwości, jak i dla dobra pokoju światowego".

Platoniczna rezolucja Ligi Nar. w sprawie palestyńskiej

Polityczna komisja Zgromadzenia Ligi przyjęła projekt rezolucji, zakańczającej dyskusję palestyńską. Projekt ten przedstawiony przez referenta min. de Greff (Holandia), powiada, iż 6 komisja Zgromadzenia Ligi Narodów wyraża swe przekonanie, że problem palestyński, którego rozwiązanie leży w kompetencji Rady Ligi Narodów, będzie rozwiązany należycie przy uwzględnieniu w jak najszerszym stopniu wszystkich wchodzących w grę interesów.

Jak widać, rezolucja ta, która będzie przedstawiona Zgromadzeniu Ligi do zatwierdzenia, jest czysto platoniczna i nie posiada innego znaczenia poza potwierdzeniem wyłącznych uprawnień Rady Ligi Narodów do powzięcia decyzji w sprawie palestyńskiej

Zabójstwo brytyjskiego komisarza Galilei

Nazaret. Komisarz brytyjski Galilei, wychodząc z kościoła anglikańskiego, zabity został wystrzałem z rewolweru przez nieznanych sprawców, którzy zabili również towarzyszącego komisarzowi policjanta. Policja dokonała licznych aresztowań. Komisarz Andrews mianowany został w roku ubiegłym. Zabójstwo Andrewsa wywołało w całej Palestynie silne wrażenie. (PAT)

Banda fałszerzy

grasowała na terenie Francji i W. M. Gdańska

Paryż. (Pat). W ostatnich dniach aresztowano 31 osób, w tym **9 w Gdańsku,** a 22 we Francji. Aresztowania te nastąpiły w ścisłym porozumieniu z policją holenderską, angielską, luxemburską i W. M. Gdańska. Chodzi tu o bandę fałszerzy papierów wartościowych i paszportów, którą zlikwidowały wczoraj ostatecznie paryskie władze policyjne dokonując licznych aresztowań.

W ręce policji dostał się bardzo poważny materiał, wśród którego figurowały pieczęcie władz konsularnych i policji państw obcych. Znaleziono również sfałszowane papiery wartościowe na sumę przeszło miliona franków.

Ministerstwo Sprawiedliwości o sprawie sędziego Iskrzyckiego

W związku z notatkami w prasie o rzekomym „odwołaniu" sędziego Iskrzyckiego ze stanowiska sędziego przez prezesa sądu apelacyjnego w Krakowie w związku z jego udziałem w demonstracji przeciwko metropolicie Sapieże, ministerstwo sprawiedliwości nadesłało Agencji „Iskra" następujący komunikat:

1) Nie jest prawdą, że został „odwołany" sędzia, gdyż sędziowie korzystają z konstytucyjnego przywileju nieusuwalności.

2) Natomiast prawdą jest, że asesor sądowy Tadeusz Iskrzycki, został przeniesiony w stan spoczynku na podstawie art. 59 pkt. a) rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 25 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 825-32) z tego powodu, że w ciągu dwóch lat od objęcia stanowiska asesora nie uzyskał nominacji na sędziego. Decyzja o nieprzedstawieniu asesora do nominacji oparta została na opinii władzy przełożonej, wydanej jeszcze dnia 11 stycznia 1937 r., przeniesienie zaś w stan spoczynku nastąpiło dopiero z upływem okresu czasowej delegacji do zastępczego sprawowania funkcji sędziowskiej.

3) Władzom przełożonym asesora Iskrzyckiego nie jest wiadome o rzekomym jego udziale w demonstracjach przeciwko ks. metropolicie Sapieże.

Masowe wystąpienia z komsomołu

Moskwa. Na posiedzeniu okręgowego komitetu Komsomołu zachodniego okręgu, sekretarz Pokotiow przytoczył dane, świadczące o nader szybkim topnieniu organizacji komsomolskich. W ciągu ostatnich trzech miesięcy z organizacji Komsomołu miejskiego wystąpiło 20 proc członków, z Komsomołu wiejskiego 28 proc. Charakterystyczne, że prawie połowa występujących z partii komsomolców nie podała żadnych motywów swego postępowania.

List z Francji

Bolszewicka prowokacja

Paryż, we wrześniu

Próba porwania hiszpańskiej łodzi podwodnej w wojennym porcie francuskim Brest jak wiadomo, nie powiodła się. Inicjatorzy tej eskapady zostali aresztowani przez francuską żandarmerię.

Jesteśmy więc świadkami wcale poważnego konfliktu do którego na gwałt przyczepia się wszelkie akty terroru, jakich widownią była w ostatnich tygodniach Francja. Opinia publiczna Republiki, karmiona „rewelacjami", jakie na ten temat przynosi prasa, popadła w stan wrzenia tym bardziej zrozumiały, że Francuz jest wyjątkowo czuły na punkcie zakłócenia spokoju i bezpieczeństwa wewnętrznego przez obce elementy.

Obserwując łańcuch niezwykłych wydarzeń z oddalenia, nie podlegając tak gwałtownej sugestii prasy, patrząc na wszystko ze znakomicie uspakajającej platformy nie zainteresowanego bezpośrednio tymi wydarzeniami człowieka, nie można nie dostrzec szeregu pozornych drobnostek, które jednak że w dmiennym świetle przedstawiają konflikt francusko - hiszpański.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że wysłannicy gen. Franco usiłowali porwać rządową łódź hiszpańską „C 2". Otwarcie przyznali się do tego organizatorzy porwania, oficerowie marynarki hiszpańskiej, a fakt, iż gen. Franco przywiązuje bardzo wielką wagę do posiadania odpowiednio silnej floty wojennej, przyznanie to potwierdza w całej rozciągłości.

Zresztą, jeśli zajrzymy do którejkolwiek historii wojen, fakty takie, albo tym podobne spotkamy wszędzie. Są one najzupełniej normalne, nieomal usankcjonowane, a już napewno nie posiadają w sobie najmniejszych cech hańbiących. Gdyby więc na tym cała sprawa została zakończona, incydent, niepozbawiony cech romantyczności, po paru dniach najprawdopodobniej „rozszedłby się po kościach", ustępując miejsca bardziej frapującym wydarzeniom na arenie międzynarodowej.

Ale... dalecy od zbyt pochopnego wysnuwania wniosków, stwierdzamy z całą stanowczością, że komuś musiało specjalnie zależeć na tym aby sprawa przybrała inny obrót, aby stała się głośna i wywołała nieomal konflikt dyplomatyczny.

Znaleźli się więc ludzie, którzy z dziwnym entuzjazmem zaczęli nie tylko łączyć próbę porwania łodzi podwodnej z terrorystycznymi aktami na terenie pogranicza francusko-hiszpańskiego, ale „wrobili" ją w... obłąkańcze wybuchy bomb paryskich! Ba, odkryto nawet takich, którzy niby potulne baranki oddali francuskim żandarmom bomby przygotowane do nowych zamachów, a rzekomo im dostarczone przez... generała Franco!

Prowokacja jest jedną z najstarszych bodajże form wywoływania konfliktów. W historii świata powtarza się nieskończoną ilość razy, ale wydaje nam się, że w danym wypadku jest to prowokacja zbyt wyraźnie czerwonymi nićmi szyta. Żaden logicznie rozumujący człowiek nie uwierzy, aby gen. Franco w chwili obecnej decydował się na wywołanie konfliktu z Francją. Byłoby to mniej więcej podobne do człowieka, który siedząc na gałęzi, własnoręcznie gałąź tę... podcina!

Że Francja wobec zatrzymanych Hiszpanów zastosowała wyjątkowo ostre represje, że aresztowała oficera obcego państwa, przybyłego na ziemię Republiki za paszportem dyplomatycznym, dotychczas respektowanym, to nie wywołuje w nas zbyt wielkiego zdumienia, bo jest to, w naszym pojęciu, jak gdyby drobnym, demarche na oficjalne akcentowanie sympatyj włoskich, dla gen. Franco; ale chęć łączenia — okazana przez pewne, skrajne zresztą, koła polityczne francuskie tej całej sprawy z łotrowskimi zamachami bombowymi, posługiwanie się ludźmi, którzy z typową prowokatorską bezczelnością skłonni są przyznać się do wszystkich zbrodni popełnionych od początku świata, wydaje się umiarkowanej opinii francuskiej zbyt ryzykowną grą elementów nie wahających się dla swych partyjnych celów wprowadzić kraj w skomplikowane powikłania.

Echa manewrów pomorskich

Podziękowanie Ministra Spraw Wojskowych dla koncernu naszych wydawnictw

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Wojskowy Instytut Nauk.-Ośw.
Warszawa, dnia 24. 9. 1937 r.
WPan Redaktor „Dnia Pomorza"
Toruń, Bydgoska 56

Niniejszym składam Panu Redaktorowi serdeczne podziękowanie za łaskawe delegowanie przedstawiciela swego poczytnego pisma na manewry na Pomorzu oraz za poświęcenie uwagi tym działaniom wojskowym w sprawozdaniach i komunikatach, tak obficie zamieszczanych na łamach Pańskiego dziennika.

Szef Wojsk. Inst. Nauk.-Ośw.
(—) L. W. Koc, płk. dypl.

* * *

Sympatyczne dowody uznania

Z pośród mnóstwa listów, wyrażających uznanie naszemu wydawnictwu za tak obszerne poświęcenie uwagi żołnierzowi polskiemu na tegorocznych manewrach, publikujemy jeden z charakterystyczniejszych wyjątków, jako sympatycznych głosów Czytelniczych, będących uznaniem dla ciężkiej służby sprawozdawczej dziennikarza.

Toruń, dnia 25 września 1937 r.

Szanowny Panie Redaktorze!

Gdyby odemnie zależało powołałbym do życia „Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza Polskiego" i Ciebie, Szanowny Panie Redaktorze, mianowałbym Prezesem.

Zasłużyłeś Pan na ten zaszczyt przez zajmujące reportaże z manewrów na Wielkim Pomorzu. Napewno zbliżyłeś czytelników „D. P." (cywilów) do wojska polskiego.

*

Dziękując wszystkim za dowody uznania pozwalamy sobie skromnie dodać, że uznanie Czytelników dla pisma, jak i zadowolenie ze spełnionego obowiązku całkowicie równoważą wszelkie zaszczyty i godności.

Administracja nie ma wyręczać społeczeństwa

Okólnik p. Premiera nakazuje starostom rezygnację ze stanowisk prezesów organizacyj społecznych

Warszawa. Prezes Rady Ministrów i minister spraw wewnętrznych gen. dyw. Sławoj - Składkowski wydał dn. 27 września r. b. następujący okólnik do pp. wojewodów i starostów:

Bezpośrednia zależność organizacyj społecznych i stowarzyszeń od kierowników władz administracji ogólnej przez piastowanie przez nich prezesowskich godności tamuje w dużym stopniu inicjatywę i samodzielność tych organizacyj.

Starosta - prezes często znajduje się w sprzeczności ze stanowiskiem starosty - władzy adminitracyjnej, lub starosty - przewodniczącego Wydziału Powiatowego z narażeniem obiektywnej oceny. Przez to samo stanowisko starosty niejednokrotnie jest wystawiane na próby niepożądane.

Pragnę, z jednej strony, by dobrej woli społeczeństwa i zdrowej ambicji i jej inicjatywie dać upust samodzielnego załatwiania coraz to wyższych celów i zagadnień społecznych, z drugiej zaś, by podległa mi administracja nie wyręczała niepotrzebnie społeczeństwa, wszędzie tam, gdzie ono samo da sobie radę.

Wobec powyższego zarządzam co następuje:

W ciągu najdalej dwóch miesięcy od daty niniejszego zarządzenia pp. starostowie rezygnują ze stanowisk prezesów organizacyj społecznych z wyjątkiem organizacyj wyższej użyteczności publicznej jak np. LOPP.

Nie znaczy to, żeby starosta nie interesował się i nie był w kontakcie, względnie unikał życzliwej współpracy.

Ambasady w Tokio i Warszawie

Zamiana poselstw na ambasady nastąpi 1 października

W a r s z a w a. — Polska Agencja Telegraficzna upoważniona jest do ogłoszenia następującego komunikatu:

Od chwili nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską i Japonią, przyjaźń między nimi zacieśniała się stale. Oba kraje doszły zgodnie do wniosku, że pożądana jest między nimi wymiana ambasadorów i na wiosnę r. b. zdecydowano w zasadzie podnieść wzajemnie poselstwa do rangi ambasad. Oba rządy stwierdzają ze szczerym zadowoleniem, że równoczesna zamiana poselstw na ambasady nastąpi dn. 1 października rb.

W a r s z a w a. — Polska Agencja telegraficzna komunikuje:

Pan Prezydent mianował p. Tadeusza Romera, dotychczasowego posła, a m b a s a d o r e m R. P. w Tokio, udzielając jednocześnie agrement dla p. Shyuichi Sakoh, desygnowanego na ambasadora Japonii w Warszawie.

Czy Polska weźmie udział w nowojorskiej wystawie światowej?

Warszawa. — W dniu 25 bm. odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie Rady Polsko - Amerykańskiej Izby Handlowej, na którym rozważano sprawę ewentualnego udziału Polski w wielkiej wystawie światowej w 1939 r. w Nowym Jorku. Stany Zjednoczone przystąpiły z ogromnym rozmachem do wstępnych prac, a o intensywności ich świadczy naprzykład fakt zbudowania już specjalnego portu wystawowego dla okrętów turystycznych. Dotychczas zgłosiło swój udział w wystawie nowojorskiej 28 państw.

W uznaniu doniosłości wystawy i konieczności zadokumentowania po raz pierwszy w Stanach Zjednoczonych współczesnego rozwoju i znaczenia Polski — Rada Polsko - amerykańskiej Izby Handlowej uchwaliła wyłonić komitet studiów, który zajmie się zbadaniem konkretnych możliwości udziału Polski w wystawie. (Pat).

Głos Polski w Genewie

G e n e w a. — Na drugiej komisji Zgromadzenia Ligi Narodów delegat polski p. minister Rose wygłosił przemówienie, w którym poruszył zagadnienia dotyczące usunięcia trudności finansowych, gospodarczych i społecznych poszczególnych państw.

Znowu odszedł jeden z ostatnich bohaterów powstania 1863 r.

Kraków. — W Krakowie zmarł ostatni na terenie Krakowa powstaniec z 1863 r. ś. p. ppor. W. P. Medard Morawiecki, przeżywszy lat 92.

Ś. p. zmarły brał udział w walkach na obecnym terenie województwa kieleckiego w szeregach oddziałów Langiewicza. Odznaczony był m. in. krzyżem walecznych. Do ostatniej chwili życia ze wzruszeniem wspominał dzieje walk o niepodległość i jeszcze w dniu Imienin Marszałka Śmigłego Rydza złożył Dostojnemu Solenizantowi po raz ostatni życzenia przed mikrofonem Rozgłośni Krakowskiej Polskiego Radia.

Znowu zamach bombowy w Paryżu

na członka Najwyższej Rady Wojennej

Paryż. Opinia publiczna paryska została poruszona wiadomością o nowym zamachu bombowym, który tym razem był już wymierzony przeciw wysokiej osobistości wojskowej, byłemu gubernatorowi wojskowemu miasta Paryża i członkowi najwyższej Rady Wojennej gen. Pretelat. Sprawa ta była trzymana przez władze bezpieczeństwa w ścisłej tajemnicy i dopiero wczoraj w późnych godzinach wieczornych przedostała się do prasy w ostatnich wydaniach dzienników. Wykrycie tej próby zamachu nastąpiło jednak już przed południem. Już o godz. 8 rano jeden z mieszkańców domu nr. 16 przy ul. Dupont des Loges schodząc z klatki schodowej zauważył przed drzwiami gen. Pretelat podejrzany pakunek. Po zwróceniu uwagi dozorcy domu na ten dziwny fakt, zawiadomiono znajdującego się w pobliżu policjanta, który zabrał pakunek na komisariat policji, po stwierdzeniu, iż wewnętrz znajduje się coś w rodzaju bomby. Do wybuchu nie doszło jedynie z tego powodu, iż lont zapalony przez zamachowca zgasł co można było bez trudności stwierdzić, już po pierwszym pobieżnym obejrzeniu bomby. Sama bomba składała się właściwie z 3-ch petard, wypełnionych melinitem.

Tego rodzaju bomby używane są w czasie wojny przez kawalerię do wysadzania nasypów kolejowych. Śledztwo posuwa się narazie w tempie dość powolnym, gdyż gen. Pretelat bawi obecnie na wywczasach na wsi, a w jego nieobecności policja nie chciała otwierać drzwi mieszkania.

Załoga zaginionego samolotu niemieckiego przebywała 4 tygodnie w niewoli w sercu Azji

Kabul. — Samolot niemiecki, który zaginął wraz z załogą przed 4 tygodniami w czasie lotu przedsięwziętego celem zbadania najkrótszej drogi przez Turcję, Afganistan do Chin, wylądował wczoraj popołudniu w Kabulu. Samolot ten w czasie lotu powrotnego z Anshi (Chiny) do Kabulu dokonał przymusowego lądowania z powodu defektu motoru w Khotan (południowa część prowincji Hsin-Kiang), gdzie załoga została uwięziona. Dopiero po upływie 4 tygodni, w czasie których nie pozwolono członkom załogi zawiadomić drogą radiową o miejscu ich pobytu, władze chińskie wyraziły zgodę na dalszy lot. (Pat).

Hojny dar Cukrowni w Pelplinie na FON

W piątek, dnia 24 bm. zarząd Cukrowni — Pelplin przekazał Powiatowemu Komitetowi Funduszu Obrony Narodowej w Tczewie tytułem dobrowolnej składki **kwotę zł. 9.000 (dziewięć tysięcy złotych)** — do dyspozycji tczewskiego garnizonu.

Morderstwo w lesie pod Swieciem

Wczoraj rano w lesie państwowym na drodze pomiędzy wsiami Sucha a Jania Góra dokonano morderstwa rabunkowego. Nieznany osobnik napadł na handlarkę, Weronikę Bińkowską lat 50, zamordował ją, a następnie obrabował.

Władze policyjne wszczęły energiczny pościg za sprawcą zbrodni.

Sekcje przy organizacji wiejskiej OZN.

Warszawa. Prezydia obwodów (powiatów) organizacji wiejskiej Obozu Zjednoczenia Narodowego powołują wszędzie do życia następujące sekcje: rolne, spółdzielcze, kulturalno - oświatowe, samorządowe i spożywcze.

Akcja wsi na rzecz FON

W Łódzkiej Izbie Rolniczej odbyło się posiedzenie organizacyjne Wojewódzkiego Komitetu Daru Rolnictwa na FON.

Po zagajeniu zebrania przez prezesa Izby wybrano Woj. Komitet Wykonawczy Daru Rolnictwa na FON, złożony z przedstawiciel wszystkich organizacyj rolniczych i młodzieżowych wiejskich na szczeblu wojewódzkim.

Ważne dla pracowników ubezpieczeń społecznych

Minister Opieki Społecznej, M. Zyndram Kościałkowski, przyjął dwukrotnie delegację zarządu głównego Związku Zawodowego Pracowników Ubezpieczeń Społecznych, która m. in. poruszyła sprawę częściowego względnie całkowitego zwrotu podatku specjalnego od uposażeń, jak to już uczynił Fundusz Pracy w stosunku do swoich pracowników, ze względu na bardzo trudne i ciężkie położenie pracowników instytucyj ubezpieczeń społecznych. Pan minister oświadczył, że sprawa ta zostanie pozytywnie załatwiona do dnia 1 października br.

Wiadomości gospodarcze

WYLOSOWANE BONY FUNDUSZU INWESTYCYJNEGO

Urząd Długów Państwa komunikuje, że w dniu 23 bm. wylosowane zostały do umorzenia Bony Funduszu Inwestycyjnego oznaczone nr. nr.: 4044 9857 14981 21282 223000 28286 i 30108.

TAM, GDZIE CZERPAŁ ROPĘ ŁUKASIEWICZ powstaje nowa spółka naftowa.

W Gorlicach powstała nowa spółka naftowa pod nazwą „Wawel", która żywo zainteresowała się niewyzyskanymi dotychczas terenami naftowymi w Kobylance pow. gorlickiego. Po zakontraktowaniu 150 ha terenu, przystąpiono do prac wiertniczych.

W Kobylance przy pomocy kopanych studień, eksploatował ropę twórca przemysłu naftowego — Łukasiewicz.

MAŁOPOLSKA NIE POZOSTAJE W TYLE I ELEKTRYFIKUJE SIĘ

Elektrownia okręgu lwowskiego przystępuje do budowy nowej trasy elektrycznej, długości 30 km na przestrzeni Żółkiew — Rawa Ruska. Trasa ta będzie przebiegać przez kilka gmin pow. żółkiewskiego i rawskiego.

NA DOBRE CZY NA ZŁE? Nowe dwa kartele włókiennicze

W ostatnich czasach wpisane zostały do rejestru kartelowego ministerstwa Przemysłu i Handlu dwie nowe doniosłe umowy kartelowe, dotyczące eksportu włókienniczego.

Jedna z tych umów jest to „Porozumienie Eksporterów Wyrobów Lnianych" w Warszawie, druga zaś umowa nosi nazwę Zjednoczeni Białostoccy Przemysłowcy Eksporterzy Włókienniczy „Bialoteks" sp. z o. o. w Białymstoku.

NARADA IZB ROLNICZYCH Z POLSKI NA ŚLĄSKU

W dniach 6 i 7 października rb. odbędzie się zjazd dyrektorów izb rolniczych, zorganizowany w Katowicach przez Śląską Izbę.

Zreferowane będą niektóre zagadnienia w organizacji pracy izby rolniczej. Ponadto przewiduje się zwiedzienie przez uczestników zjazdu niektórych charakterystycznych urządzeń przemysłowych oraz ośrodków pracy rolniczej w terenie.

KONFERENCJA WĘGLOWA POLSKO-ANGIELSKA.

Dnia 23 bm. rozpoczyna się w Krakowie konferencja węglowa z delegacją przemysłowców angielskich na temat przedłużenia porozumienia węglowego polsko-angielskiego na dalsze trzy lata.

O SPRZEDAŻ JAJ NA WAGĘ, NIE NA KOPY I MENDLE

Związek zawodowy zrzeszeń eksporterów jaj wystąpił ostatnio do ministerstwa rolnictwa i reform rolnych z wnioskiem wprowadzenia w wewnętrznym obrocie handlowym systemu sprzedaży i kupna jaj na wagę. Wprowadzenie do obrotu handlowego jajami czynnika wagi stworzy podstawę do ścisłego określenia ilościowej wartości towaru, eliminując jednocześnie moment przypadkowości, który przy dotychczasowej praktyce krzywdził zazwyczaj producenta.

Ponadto wprowadzenie tego systemu przyczyni się, zdaniem projektodawców, do rozwoju akcji nad poprawą hodowli drobiu, umożliwi kontrolę rynku wewnętrznego, oraz zabezpieczy interesy szerokiej rzeszy konsumentów w kraju.

Pokaz dorobku ogródków działkowych

50 tysięcy działkowców w całej Polsce

W związku z kongresem towarzystw ogródków działkowych odbyło się w salach Resursy Obywatelskiej w Warszawie otwarcie pokazu dorobku ogródków działkowych. Otwarcia wystawy w obecności licznie przybyłych „działkowców" dokonał prezes zarządu główn. Związku Towarzystw Ogródków Działkowych p. Morciniec z Poznania.

Wystawa przedstawia się bardzo interesująco. Oddzielną salę zajmuje Fundusz Pracy, który współdziała w urządzaniu ogródków działkowych i finansuje je. Pośrodku tej sali ustawiono w olbrzymim powiększeniu fotografię, przedstawiającą Marszałka Piłsudskiego przed klombem swych ulubionych kwiatów. Na ścianach rozmieszczono tablice plastyczne, obrazujące wyniki akcji ogródków działkowych w całym państwie.

Główną salę, jak również salę boczną zajmują eksponaty towarzystw ogródków i domków, położonych na ich terenie, plany, wykresy, fotografie oraz żywe plony ogródków działkowych. Najobficiej reprezentowane są tereny wojew. lwowskiego oraz śląskiego, w którym akcja ogródków działkowych powstała najpierwej.

O rozwoju akcji ogródków działkowych w Polsce najlepiej świadczą cyfry. Kiedy w roku 1928 było w całej Polsce 51 kolonij ogródków działkowych, zajmujących przestrzeń 238 hektarów i liczących 6344 działki to w roku 1932 było 135 kolonij o powierzchni 689 hektarów i liczących 14.142 działki. W roku bieżącym jest już 520 kolonij, o powierzchni 2800 hektarów liczących ponad 50 tysięcy działek. Najsilniejszy rozwój ogródków działkowych, jak z powyższego wynika, daje się zauważyć w latach 1932—1937. Przyczyną tego jest nadanie ogródkom działkowym formy akcji pomocy dla bezrobotnych.

Przekazywanie pieniędzy z Niemiec do Polski przez robotników rolnych

Porozumienie między Bankiem Polskim a PKO

Na podstawie porozumienia, zawartego pomiędzy Bankiem Polskim a Pocztową Kasą Oszczędności, robotnicy rolni, udający się z Polski na sezonowe roboty do Niemiec, uzyskali możność przekazywania do kraju zaoszczędzonych pieniędzy. W tym wypadku robotnik winien wręczyć swojemu pracodawcy pieniądze wraz z „poświadczeniem umowy o pracy" i wyjaśnić mu przy tym, czy pieniądze mają być wypłacone osobie wskazanej lub instytucji kredytowej, czy też zapisane na nazwisko nadawcy na książeczkę oszczędnościową PKO. Robotnicy polscy winni pamiętać o tym, że przy powrocie do kraju wolno im przewieźć przez granicę niemiecką tylko 10 marek i to wyłącznie w bilonie. Trzeba więc pieniądze przekazać wcześniej, by nie narazić się na ich konfiskatę. Poza tym należy pamiętać o tym, że nawet w wypadku uchylenia konfiskaty robotnik rolny przy sprzedaży pieniędzy niemieckich w Polsce otrzyma mniejszą równowartość w walucie polskiej, niż wtedy, gdy pieniądze te przekaże.

Nie przewidziana zwyżka robocizny i żelaza

osłabiła tempo ruchu budowlanego

Środek ciężkości ruchu budowlanego w lipcu w dalszym ciągu przesuwał się w kierunku budownictwa przemysłowego i zlecanego przez rękę publiczną. W związku z tym wzmogło się zatrudnienie większych przedsiębiorstw budowlanych, zorganizowanych do wykonywania poważniejszych i trudniejszych robót.

Wobec zafiksowania umownych cen, przedsiębiorstwa budowlane dotkliwie odczuły w lipcu podwyżkę stawek płac robotniczych (około 5 proc.), którą zadecydowała nadzwyczajna komisja rozjemcza, z drugiej zaś — zwyżkę cen żelaza, wynoszącą około 10 proc.

W sierpniu rb. stan zatrudnienia większych i średnich przedsiębiorstw budowlanych wykazał nieznaczny wzrost. Mniejsze natomiast przedsiębiorstwa nadal nie powiększyły swego stanu zatrudnienia, co pozostawało w związku z układem całego ruchu budowlanego, który — jak wspomnieliśmy — w zakresie budownictwa mieszkaniowego znamionuje w dalszym ciągu kadencja słabsza od zeszłorocznej.

Szwedzka 10-latka dla zatrudnienia bezrobotnych

Kraj, w którym prawie każdy ma pracę

Szwecja jest jednym z nielicznych krajów europejskich, który nie odczuwa klęski bezrobocia. Dzięki panującej w tym państwie pomyślności, ilość bezrobotnych zmniejszyła się do minimum. Niezależnie od tego rząd w trosce o ulżenie doli bezrobotnych, na wypadek pogorszenia się koniunktury gospodarczej, opracował już plan zatrudnienia ich na przeciąg najbliższych 10 lat. Kosztorys robót publicznych, przewidzianych dla zatrudnienia bezrobotnych, sięga sumy 3000 milionów koron (koło 165 mil. funtów). W ciągu najbliższych pięciu lat zostałyby wykonane roboty na sumę 714 mil. koron, z których 524 mil. koron przeznaczono na prace, jakie będą przeprowadzone w tym okresie niezależnie od sytuacji gospodarczej kraju. Ponadto miejskie władze lokalne dysponują funduszem w wysokości 656 mil. koron dla zatrudnienia bezrobotnych w okresie najbliższego dziesięciolecia.

Prace nad przeprowadzeniem dróg, ulic, budową mostów itp. pochłoną sumę 970 mil. koron, zaś przy robotach rolnych, jak drenowanie, osuszanie, przeprowadzenie kanalizacji, budowa studzień itp. sumę 463 mil. koron. Plan przewiduje także eksploatację lasów, rozbudowę przemysłu drzewnego, na co przeznaczone zostało ponad 150 mil. koron. Wszystkie przewidziane roboty zostaną wykonane w ciągu 10 lat.

Ku usprawnieniu hodowli koni w Polsce

Wprowadzenie ogierów wschodnio-pruskich. — Starania ministerstwa rolnictwa

Prace, prowadzone przez ministerstwo rolnictwa i reform rolnych w zakresie popierania hodowli koni, zmierzają do ujęcia tej gałęzi produkcji w ramy organizacyjne, celem nadania jej właściwego kierunku.

W dziale hodowli prywatnej podstawowym czynnikiem jest stopniowe sprowadzanie okręgów hodowlanych przez odpowiednie przegrupowanie ogierów w stadach państwowych oraz licencjonowanie takich ogierów właścicieli prywatnych, które odpowiadają typowi ustalonemu dla danego okręgu. Celem zaś zwiększenia liczby dobrych reproduktorów — powiększona zostaje ilość i podniesiona wysokość premii dla ogierów właścicieli prywatnych. Ponadto specjalnie popiera się tworzenie źrebięciarni dla racjonalnego wychowu cenniejszego materiału drobnych hodowców.

Duże znaczenie dla racjonalnej organizacji prywatnej hodowli koni posiada również fakt utworzenia na terenie wszystkich izb rolniczych — związków hodowców koni.

Sprawy eksportu koni, do nie dawna prowadzonego przez poszczególnych eksporterów, zostały skoncentrowane przy Związku Eksporterów Bekonu, który utrzymuje stałą łączność ze związkami hodowców koni.

W dziale państwowej hodowli koni należy zanotować powstanie w Berdówce pow. lidzkiego nowego stada ogierów, które zaspokoi potrzeby północnych okręgów. Do tego stada nadejdzie w najbliższym czasie dalszy transport ogierów szwedzkich w celu wytworzenia na podkładzie miejscowym typu poprawnego konia pociągowego.

Do stad państwowych w Wielkopolsce i na Pomorzu zostanie sprowadzonych kilka ogierów wschodnio - pruskich celem wzmocnienia hodowli cięższej półkrwi typu odpowiedniego dla województw zachodnich.

W Janowie Podlaskim rozszerza się dział państwowej hodowli anglo-arabów półkrwi, a w Kozienicach utworzono zakład treningowy, w którym młode ogiery, zakupione od prywatnych hodowców, będą poddawane próbom dzielności przed wcieleniem ich do stad państwowych.

Wkrótce zostanie ukończony statut wzorowy dla towarzystw wyścigowych i nowe prawidła wyścigowe; zarówno statut jak i prawidła wyścigowe będą wydawane w drodze rozporządzeń ministra rolnictwa i reform rolnych. W opracowaniu znajdują się ponadto przepisy o prowadzeniu ksiąg stadnych koni ras pociągowych.

PRZEGLADAMY PRASĘ.

Qui pro quo

O nic tak łatwo, jak o tani dowcip na temat przeoczenia, czy też technicznego zniekształcenia artykułu, bądź notatki w prasie.

Tylko uszczypliwa małość i dziennikarski laicyzm robią z tego błaznonadę.

Ot, znaleźliśmy w pewnym piśmie prowincjonalnym takie qui pro quo.

Kto chce niech się śmieje:

Handlarze opium
Wiedeń, 15. 9. PAT.

Wczoraj popołudniu przybyli do Wiednia książę i księżna Windsoru, zatrzymując się w hotelu Bristol. Z Wiednia księst. Windsoru wyjadą do Częstochowy, skąd powrócą do Enzesfeld, gdzie spędzą zimę.

Podróże księstwa Windsor
Wiedeń, 15. 9. tel. wł.

Policja wiedeńska wykryła szajkę przemytników i handlarzy opium aresztując kilkanaście osób. Skonfiskowano dotąd 65 kg opium.

* * *

Wolny wśród pokoju

Wszyscy byliśmy przekonani, że wojna 1914 r. wypowiedziała wojnę wszystkim wojnom.

A tymczasem cofnijmy się wstecz w niezbyt odległą przeszłość.

Ktoś obliczył, że:

Od zawarcia rozejmu 11 listopada 1918, było siedemnaście oficjalnych i nieoficjalnych wojen.

W roku 1918—1919 — Polacy walczyli z Ukraińcami o Małopolskę wschodnią. W roku 1919 — Bolszewicy zgnietli białą armię, dowodzoną przez admirała Kołczaka, następnie uporali się z Denikinem, a potem z Judeniczem.

W roku 1919—1921 trwała wojna domowa w Irlandii, która się zakończyła uznaniem „Wolnego Państwa Irlandzkiego". W roku 1919—1922 — Hiszpanie walczyli z Ryfami w Marokko. W roku 1919—1926 — Ibn Saud wygonił króla Arabii Husaina i zajął jego miejsce. W roku 1920 Bolszewicy zaatakowali Polskę i ponieśli klęskę pod Warszawą. W roku 1920 — Turcy zaatakowali Republikę Ormiańską i zabrali Kars i Aleksandropol. W roku 1920—1926 walczyli pomiędzy sobą konkurencyjni generałowie w Chinach. W roku 1921—1922 — Grecy wkroczyli do Azji Mniejszej lecz Turcy sprali im potem skórę nad rzeką Sakaria. W roku 1925 wybuchła rewolucja w Syrii przeciwko Francuzom. Od roku 1925 do roku 1935 trwała walka pomiędzy Boliwią a Paragwajem o Chaco. W roku 1926—1928 — Walczyli komuniści z nacjonalistami w Chinach. W roku 1931 — Japonia zabrała Mandżurię Chinom i zrobiła z niej Mandżuko. W roku 1932 — Japończycy walczyli zaciekle z Chińczykami pod Szanghajem. W roku 1935—1936 — Włosi zabrali Abisynię. W roku 1936 — Generał Franco rozpoczął rewolucję w Hiszpanii, gdzie wojna domowa trwa dotąd.

Wreszcie ostatnio Japończycy znowu wkroczyli do Chin.

Pod rumowiskami i popieliskami wojny światowej tlą się jednak iskry nowych przyszłych wojen.

Dzieci poza nawiasem

Ponurą statystykę podaje ostatni „Przegląd Pedagogiczny" z którego wynika że:

„W samej tylko Warszawie znalazło się pono około 800 dzieci, które mimo pomyślnego wyniku egzaminu nie zostały przyjęte do I klasy z powodu braku miejsca; w wielu miastach prowincjonalnych stosunek procentowy nieprzyjętych z braku miejsca; bo podobny, albo jeszcze wyższy. Tak np. w Poznaniu nie przyjęto z tego powodu po egzaminie około 200 dzieci, w Bydgoszczy — 100, w Stanisławowie — 150, w Ostrowie Wielkopolskim około 100 itd."

Dzieci, ten skarb w innych państwach, w Polsce jest jakby ciężarem.

Otworzyć nawias, wpuścić dziatwę do przybytków wiedzy za każdą cenę, za cenę największych choćby ofiar.

(skl.)

Z dnia Święta Kolejarza

Sława i błogosławieństwo owym sługom, których Pan zastanie czuwających

Porywające kazanie natchnionego mówcy ks. biskupa dr. Okoniewskiego w dniu „Święta Kolejarza" i jubileuszu 10-lecia K. P. W.

Na kazalnicę wchodzi ks. Biskup dr. Okoniewski.

W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego!

„Przed paru dniami — zaczyna powolnym głosem złotousty kaznodzieja, — witaliśmy maszerujące wojska nasze, wracające z ćwiczeń wojskowych, a uniesieniom radości nie było końca. Witaliśmy wojska sercem i kwiatami. Te powitania były wyrazem przywiązania i wdzięczności, jakie żywi aNród ku Wojsku. Było to drobną odpłatą za ciężkie trudy, jakie żołnierz ponosi tak w czasie wojny, jak i na swych manewrach.

Dzisiaj przy świątecznym dniu Kolejowego Przysposobienia Wojskowego i dniu święta kolejarza, witamy również serdecznie członków tej organizacji, gdyż ponoszą oni tę samą ofiarę na rzecz Państwa, choć na innym polu, lecz również ponoszą służbę ofiarną i ciężką.

Z całej Polski zjechali się członkowie tej organizacji i patrzą z dumą na swą siłę organizacyjną.

Społeczeństwo korzysta z tego zjazdu, by wyrazić wdzięczność i uznanie ofiarnym i cichym pracownikom czy to na parowozie, na stawidle, czy w okienku kasy biletera.

Wiadomo jak ważną rzeczą jest dla Wojska dobra sieć komunikacyjna. Dla żołnierza znaczy to zabezpieczenie dowozu do armii, łączność z krajem i domem.

Żołnierz w czasie wojny bez należycie funkcjonującego aparatu kolejowego jest jak rzemieślnik bez narzędzi rękodzielniczych.

Najofiarniejsze męstwo, największa odwaga mogą być daremne.

I właśnie członkowie Kolejowego Przysposobienia Wojskowego mają na celu wyrobienie w sobie takich sił ciała i przymiotów ducha, by sprostać najcięższym, najodpowiedzialniejszym zadaniom.

Karna obowiązkowość — oto główna cnota, jaką się chlubią kolejarze.

Niekarność bowiem zagraża ich bytowi i bytowi Państwa. Kolejnictwo jest tak misternym urządzeniem, że tylko najsumienniejsze spełnianie obowiązków sprostać może jego wielorakim wymaganiom.

Ten obowiązek spełnia kolejarz Polski, bo obowiązek to święta wola odwiecznego Boga.

Z każdego obowiązku woła głos Boga: „Panie wołałeś mnie — oto jestem!"

Jakże szczęśliwy kolejarz, który spełnił swój obowiązek, swoją służbę, bo czyni wszystko w imię Chrystusa.

Pracownik kolejowy, wypełniający swe obowiązki, przykładem swym działa wychowawczo na całe społeczeństwo.

Robotnik kolejowy Adam Miller z Wejherowa, gdy uległ ciężkiemu wypadkowi podczas służby, zwrócił się do otaczających go kolegów tymi słowy: Weźcie mnie z tego miejsca, żebym nie przeszkadzał innym w pracy, bo swoje robić musicie.

Oto przepiękny wyraz instynktu społecznego. Takim duchem ożywiony być musi każdy kolejarz polski.

A społeczeństwo powinno uprzytomnić sobie ile kolejarze w pracę wkładają mozołu, uwagi i powinno mu być zawsze wdzięczne za wielkie trudy ponoszone dla dobra ogółu.

Tedy czuwajcie kolejarze! Ufa Wam Wojsko, ufa Wam społeczeństwo. Nie zawiedźcie tego zaufania. Niech Wam zapłatą za Wasze trudy będzie zaufanie i wdzięczność Narodu.

Sława i błogosławieństwo owym sługom których Pan zastanie czuwających. (Od Red. Przemówienie powyższe podane w obszernym streszczeniu).

* * *

Po skończonym nabożeństwie na mównicę wszedł p. Minister Kolei Ulrych, którego przemówienie daliśmy w numerze wczorajszym. Tu tylko wypada podkreślić, że p. Minister w serdecznych słowach podziękował ks. Biskupowi dr. Okoniewskiemu za tak przepiękne słowa, zwrócone do kolejarzy, słowa tchnące nie tylko gruntowną znajomością spraw kolejnictwa polskiego i doli kolejarza, ale także pełne głębokiego wzruszenia i nauki.

Kiepura śpiewa dla radiosłuchaczy

W niedzielę dnia 3 października o godz. 12,15 rozgłośnie Polskiego Radia transmitują koncert z sali Domu Katolickiego „Roma", w czasie którego wystąpi mistrz Jan Kiepura. Dochód z koncertu przeznaczył Kiepura na Fundusz Obrony Narodowej.

Za rozruchy strajkowe

Ciechanów. W dniu 20 bm. w Mławie odbyła się rozprawa przeciwko 37 sprawcom zajść strajkowych, jakie w dniu 2 lipca rb. rozegrały się w Ciechanowie, a w rezultacie których zostały wytłuczone szyby w gmachu starostwa powiatowego. Po rozprawie sąd wyniósł wyrok, skazujący 10 oskarżonych na karę więzienia po 2 i pół lat, pozostali oskarżeni skazani zostali na karę więzienia od pół do 1 roku.

Robotnicy i drobni rolnicy w uzdrowiskach

W ostatnim czasie w uzdrowiskach zauważyć się daje zwiększający się z każdym rokiem odsetek drobnych rolników i ludności robotniczej. Zarówno w interesie tych warstw jak i w interesie społecznym leży organizacja lecznictwa uzdrowiskowego, umożliwiająca korzystanie przez te warstwy z polskich uzdrowisk.

Z jednej strony uzdrowiska winny zorganizować u siebie możliwe warunki pobytu przez stworzenie odpowiednich gospód o charakterze sanatoryjnym, z drugiej strony zaś do realizacji tego zagadnienia powinny przystąpić zarządy większych obiektów przemysłowych, samorządy itp., zapewniając choremu możliwość choćby częściowego pokrycia kosztów leczenia.

Przypuszczać należy, iż w roku przyszłym zarówno uzdrowiska jak i sfery zainteresowane przystąpią do realizacji tej ze wszechmiar zasługującej na poparcie akcji.

Bojko ostro potępia Witosa

W najnowszym numerze „Wsi Polskiej" organie organizacji wiejskiej OZN b. sen. Jakub Bojko, umieszczając wspomnienie o zmarłym niedawno śp. Bolesławie Wysłouchu, porusza aktualne kwestie, atakując ostro przebywającego na emigracji W. Witosa. Ustęp ten brzmi nast.:

„Z boleścią musiał śp. Wysłouch patrzeć, jak to Stronnictwo pokruszyła duma jednego rozkapryszonego chłopa, który wbrew uchwale swego klubu darł się do władzy i dziś odgrywa niepiękną rolę, a nie baczne chłopstwo także używa broni, nie takiej, jaką nam radził śp. Wysłouch".

Bojko jest dzisiaj sędziwym już działaczem ludowym i rozszedł się z partią Witosa na tle jej stosunku do Marsz. Piłsudskiego.

Zniżki kolejowe do Katowic

W dniach od 2 do 17 października rb. Liga Popierania Turystyki organizuje zjazd do Katowic z okazji wystawy „Przed Zimą", jaka odbędzie się w tym czasie w Katowicach.

Posiadacze kart uczestnictwa Ligi Popierania Turystyki korzystać będą z 75 proc. zniżki kolejowej w drodze powrotnej, z bez płatnego wstępu na wystawę oraz ze zniżek w hotelach i restauracjach katowickich. Karty uczestnictwa otrzymać można w biurach podróży i w kioskach „Ruchu" na terenie całej Polski.

Nasi artyści na Pomorzu

Wojciech Podlaszewski, art.-malarz

(s) Wojciech Podlaszewski należy do młodszej generacji artystów malarzy. Jego twórczość malarska znajduje się w najlepszej formie ze stałą tendencją pogłębiania swego wielostronnie nastawionego talentu.

Urodzony w r. 1897 w Gnieźnie, studia odbywał we Wrocławiu i Monachium pod kierownictwem tak wybitnych pedagogów jak prof. Fryderyk Pautsch obecny rektor Akademii Krakowskiej i prof. Diez.

Podlaszewski we wczesnej już młodości zdradzał talent malarski. Jako 15-letni uczeń wystawia obrazy w Stowarzyszeniu Artystów w Poznaniu i od tego czasu periodycznie wystawia.

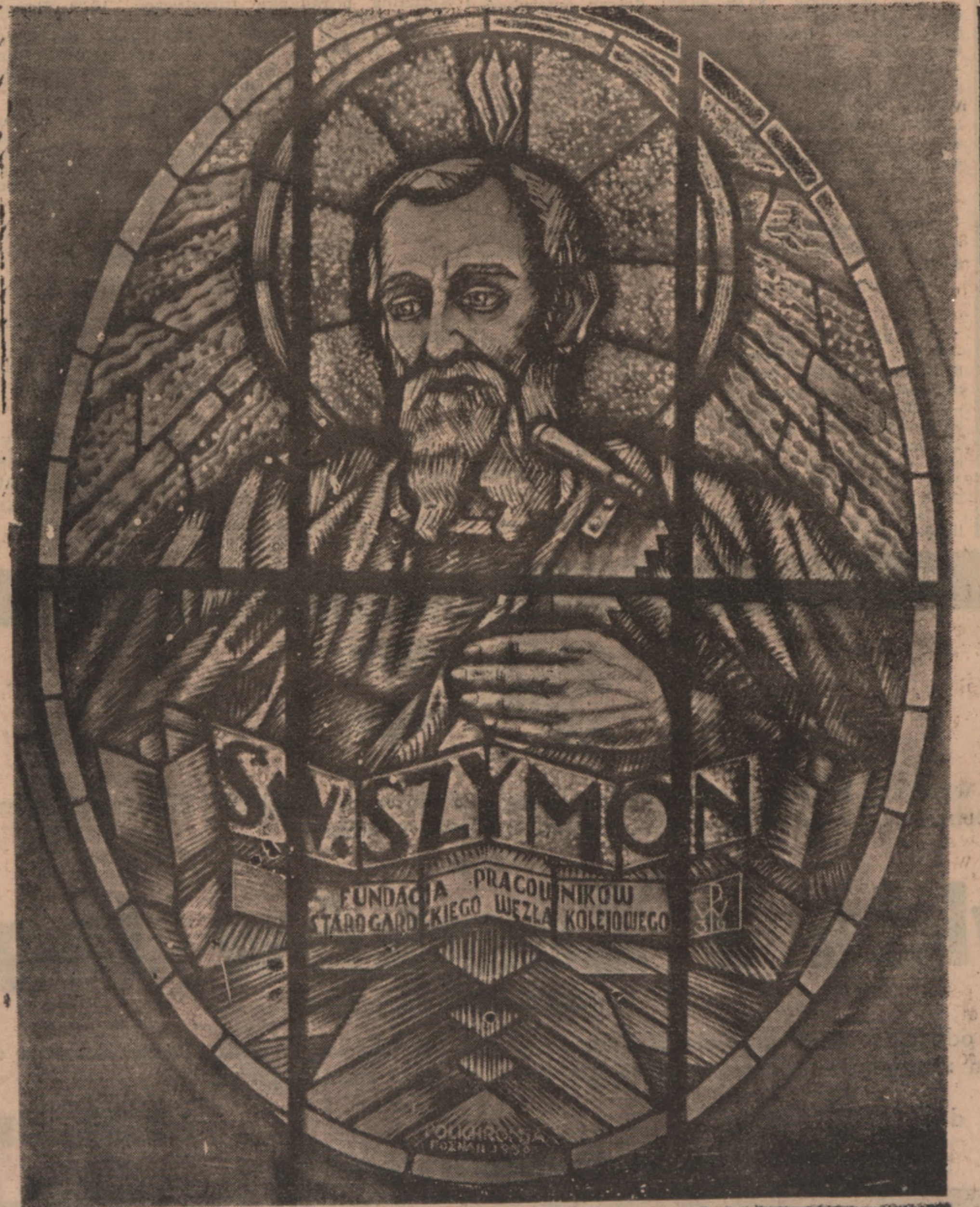
Technologię malarską Podlaszewski studiował na politechnice w Monachium u prof. Eibnera.

Poza malarstwem sztalugowym Podlaszewski oddaje się z zamiłowaniem polichromii kościołów, która to dziedzina sztuki malarskiej jest jego specjalnością. Wykonał na Pomorzu kilka polichromij. Projektuje również witraże. Ministerstwo Wyznań i Oświaty, doceniając wiedzę tego artysty w kierunku konserwatorskim, umieściło go na spisie fachowców w tej dziedzinie.

Długi czas pracował w Poznaniu, obecnie mieszka w Toruniu. W wolnych chwilach oddaje się malarstwu pejzażowemu. Obrazy Podlaszewskiego tchną kolorytem intensywnością barwy i pastelową miękkością tonu.

Autoportret.

Witraż w kościele parafialnym św. Wojciecha w Starogardzie. — Praca art. malarza Podlaszewskiego.

Niemcy nie chcą wziąć udziału

w konferencji w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego

Odmowa Niemiec na zaproszenie do wzięcia udziału w pracy komitetu 23 państw, obradującego w sprawie konfliktu chińsko-japońskiego, nie przyszła tutaj nieoczekiwanie, gdyż wiadomo, że Niemcy nie chcą uczestniczyć w żadnych międzynarodowych obradach odbywających się pod egidą Ligi Narodów.

Co do dalszego przebiegu prac komitetu w sprawie sporu chińsko-japońskiego, wysuwane są tutaj dwie tezy: według pierwszej komitet, na zebraniu poniedziałkowym stwierdziwszy odmowę Niemiec, odeśle zagadnienie konfliktu chińsko-japońskiego do konferencji trzech mocarstw, która by się miała zebrać bądź to w Londynie, bądź w innym mieście poza siedzibą Ligi Narodów. Według drugiej zaś, komitet ograniczy się do przyjęcia do wiadomości odmowy niemieckiej i dalej będzie rozważał konflikt na Dalekim Wschodzie.

Volksbundowiec ukarany za lżenie Państwa

Członek „Volksbundu" z Gierałtowic na Śląsku, Franciszek Szolc, został ukarany przez wydział zamiejscowy Sądu Okręgowego w Rybniku 7-miesięcznym więzieniem za to, że w dniu 1 maja br., usiłując się dostać na święto partyjne do Niemiec, na granicy lżył Państwo polskie.

„Od Pomorza tchnie ku nam tradycja Polski wielkiej i silnej...“

Przemówienie prezesa Zarządu Głównego K. P. W. posła Starzaka

Po przywitaniu obecnych dostojników, mówca zaczął:

Obywatele Kapewiacy.

Nasz dzień uroczysty święcimy na ziemi, szczególnie przez naród umiłowanej. Sama już nazwa tej ziemi brzmiąca jak poszum okrętowej bandery, budzi w Polaku dreszcz dumy i wzruszenia. Bo stąd, od Pomorza tchnie ku nam tradycja Polski wielkiej i silnej, z tych wieków, gdy mogła się mierzyć — z największymi mocarstwami Europy. A kiedy w dobie niewoli kir żałobny pokrył sztandary dawnej Rzeczypospolitej, tej ziemi mieszkańcy dali nam przykład szczególnej siły ducha i woli wytrwania, broniąc zaciekle swego prawa do polskości, broniąc każdego polskiego warsztatu, każdego zagonu.

Oto dlaczego wszyscy tak bardzo ukochaliśmy ziemię Pomorską, oto dlaczego radośnie nam, że właśnie tutaj święcimy nasze dziesięciolecie.

Stojąc dziś twardą stopą na tej drogiej nam kresowej ziemi, chcemy dać wyraz naszej niezłomnej woli zachowania na wieki tego co polskim było, polskim jest i będzie. Chcemy powiedzieć całemu światu, że wszelkie zakusy obce na naszą własność siłą odeprzemy.

Jesteśmy tu, w Toruniu, w odwiecznie polskim mieście, w którego bruki wrosła na zawsze wielka tradycja polskiego morza, tradycja zmagań zwycięskich i naszej państwowej potęgi.

Dobrze się dzieje, że tę tradycję przypomnieć sobie możemy dziś, w chwili, gdy wraz z całym narodem wkraczamy w nowy okres wysiłków, podejmując trud ugruntowania stanowiska Polski w rzędzie przodujących narodów świata. Przeszłość bowiem jest zawsze najlepszym drogowskazem.

Powiedział Józef Piłsudski:

„Przed Polską stoi wielkie pytanie, czy ma być ona państwem równorzędnym z wielkimi potęgami świata, czy ma być państwem małym, potrzebujących opieki możnych. Na to pytanie Polska jeszcze nie odpowiedziała. Ten egzamin z sił zdać musi“.

Słowa to ważne i nabrzmiałe głębokim ostrzeżeniem.

Dziś tylko silni coś znaczą, nik się nie liczy ze słabymi. Polska posiada potrzebne państwu wielkiemu elementy siły. Mamy też, w ciągu lat naszego niepodległego bytu, osiągnięcia tak wielkie, że możemy nabrać wiary w skuteczność naszego trudu.

Potrafiliśmy szybko otrząsnąć się ze wspomnień niewoli. Wspólnym masowym wysiłkiem zdołaliśmy odepchnąć od granic najazd wroga. Umieliśmy uniknąć błędów ustrojowych Polski przedrozbiorowej. Stworzyliśmy armię, która jest dziś przedmiotem miłości i troski każdego Polaka — armię, gwarantkę naszego niepodległego bytu. Taką Polskę, podniesioną z gruzów i odnowioną zawdzięczamy naszym kilkunastoletnim wysiłkom pod wodzą Wielkiego Marszałka.

Wspomniawszy o zadaniach, jakie stoją przed Narodem, mówca zwraca się do kolejarzy:

Wy kolejarze, którzy byliście zawsze Jego wiernymi żołnierzami, zrozumieliście już dawno, że Polsce potrzeba w dwójnasób tyle sił do pracy, co innym, lepiej sytuowanym narodom. Wy dobrze wiecie, Kapewiacy, że Polsce potrzebny jest wielki, dobrowolny wysiłek całego narodu, że każdy Polak obowiązany jest do udziału w ochotniczej pracy społecznej dla państwa.

Wszak to przekonanie zrzeszyło nas w szeregach KPW. ta idea bezinteresownej służby Ojczyźnie kierowała każdą naszą myślą, każdym naszym czynem te dziesięć lat, które ubiegły od czasu powstania naszej Organizacji.

Uczyniwszy krótki przegląd dorobku K. P. W., mówca kończy:

Wierzymy, że dalsza nasza pozytywna praca, prowadzona w ciężkich warunkach służby zawodowej, a pozbawiona dążeń do doraźnych, obliczonych na chwilowy efekt sukcesów, znajdzie nie tylko uznanie ale i pomoc u władz przełożonych i całego społeczeństwa, jako nasz udział w wielkim dziele „ciągnięcia Polski wzwyż“ wskazanym przez Wodza Naczelnego, Marszałka Śmigłego-Rydza.

Wielka wizja przed nami. Wraz z całym narodem idziemy do niej etapami realnych, konkretnych dokonań. Droga nasza jest usiana przeszkodami, wyboista i żmudna. Żyjemy w czasach burzliwych, nic więc dziwnego, że chwilami wiatr nam w oczy wieje. Ale nawa państwowości posuwa się naprzód i da Bóg ominie wszystkie zdradliwe rafy.

Gwarancją tego jest moc jednoczącego się narodu, tężyzna milionów ramion, sprzężonych w wysiłku.

Chcemy Polski wielkiej i zwycięskiej i w dniu Święta naszego przyrzekamy sobie i narodowi o taką Polskę nieustannie walczyć.

Gospodarz z powózką pod kołami pędzącego pociągu

Śmiertelny wypadek na przejeździe kolejowym z winy strażnika

W piątek ub. późnym wieczorem pomiędzy stacjami kolej. Warlubie — Twardagóra w pow. świeckim — na przejeździe przy strażnicy kolejowej 25 pociąg towarowy najechał na przejeżdżający w tym czasie wóz jednokonny Jana Mazurowskiego z Osin. Wskutek najechania Mazurowski został ciężko ranny, koń zabity a wóz strzaskany.

Mazurowskiego w stanie nieprzytomnym przewieziono tym samym pociągiem do lekarza w Laskowicach, lecz zmarł on po drodze nie odzyskawszy przytomności.

Dochodzenia wykazały, że wypadek spowodował strażnik kolejowy Grabowski z Warlubia, który nie zamknął na czas przejazdu, wskutek czego Mazurowski niczego się nie spodziewając wjechał na tor, po którym biegł pociąg towarowy.

Rzemiosło pomorskie w walce o swój byt

Wielki zjazd delegatów Zw. Tow. Rzemieślniczych Samodzielnych na Pomorzu

Wyrazem woli sięgnięcia po nowe zdobycze i wywalczenie znośniejszych warunków bytu był niedzielny zjazd delegatów Zw. Towarzystw Rzemieślniczych na Pomorzu, jaki odbył się w Grudziądzu w hotelu Pod Złotym Lwem. Wielka ilość delegatów z różnych miast Pomorza, obecność również przedstawicieli rzemiosła z miast, które wejść mają w granice wielkiego województwa pomorskiego, moc rzemieślników, którzy przybyli jako goście i liczni przedstawiciele władz, dowodzi niezbicie, że rzemiosło pomorskie poczyna skupiać się do walki o swą przyszłość.

Zjazd rozpoczął się uroczystym nabożeństwem w kościele farnym które odprawił ks. Józefowicz. O godz. 11 nastąpiło otwarcie zjazdu. Dokonał tego prezes Związku p. Mollin, witając licznych przedstawicieli władz i prasy. Wśród gości zauważyliśmy m. in. reprezentanta wojewody pomorskiego, p. radcę Barciszewskiego, przedstawiciela izby skarbowej p. nacz. Broniatowskiego, wiceprezdenta miasta p. posła Michałowskiego, a dalej prezesa Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu p. posła Marchlewskiego, prezydenta izby rzemieślniczej p. Jakubowskiego dyr. izby p. Biszoffa, przedstawiciela chrześcijańskiego rzemiosła z Warszawy p. Biernakiewicza i przedstawiciela Zwązku Polskiego mec. Sergota.

Nad stołem prezydialnym zawieszono godło Rzplitej oraz portrety Prezydenta Mościckiego, Marszałka Śmigłego Rydza i godło rzemiosła pomorskiego. Na stole prezydialnym stał krzyż, przy nim zapalone świece. Na przewodniczącego zjazdu wybrano założyciela Związku b. prezesa Izby Rzemieślniczej p. Grobelnego. Po złożeniu życzeń przez licznych gości, wygłosił referat o rzemiośle jako fundamencie rozwoju państwa p. poseł Marchlewski. Obszerny referat, wypowiedziany ze swadą, wywołał duże zaciekawienie. Drugi referat o zadaniach rzemiosła pomorskiego w najbliższej przyszłości wygłosił p. Cieszyński.

Trzeci z kolei referat, również nieco przydługi ale ważny o problemie młodzieżowym rzemiosła wygłosił p. Grobelny. Mówca twierdził, że młodzież pozostawiona po wyjściu ze szkoły opiece ulicy nie może być należycie wychowaną.

Nad referatami wywiązała się obszerna dyskusja po której uchwalono szereg rezolucyj.

Zjazd uchwalił wysłanie depesz hołdowniczych do pp. wojewody pomorskiego min. Raczkiewicza i ks. biskupa Okoniewskiego z zapewnieniem, że „rzemiosło pomorskie wiernie stoi przy sztandarze Rzplitej i że całą siłą i sercem współpracować będzie nad rozwojem mocarstwowym i gospodarczym Państwa Polskiego“ nie mniej jak rzemiosło „zapewnia, że wiernie stoi na straży wiary katolickiej i Kościoła, przy czym prosi o błogosławieństwo dla swych rodzin i warsztatów dla podniesienia ogólnego dobrobytu narodu i Ojczyzny.“

Po oficjalnej części zjazdu nastąpiło walne zebranie delegatów, na którym omówiono sprawy wewnętrzno-organizacyjne.

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ z dnia 27 września 1937 r.

Dewizy

Belgia 89.20—89.38—89.02; Berlin 212.97—212.11; Gdańsk 100.20—99.80; Amsterdam 292.90—293.62—292.18; Kopenhaga 117.39—116.81; Londyn 26.23—26.30—26.16; Nowy Jork czeki 5.29 jedna ósma — 5.30 trzy ósme — 5.27 siedem ósmych; kabel 5.29 i pół — 5.30 trzy czwarte — 5.28 i ćwierć; Oslo 131.85—132.18—131.52; Paryż 18.17—18.37—17.97 Praga 18.45—18.50—18.40; Sztokholm 135.25—135.58—134.92; Zurych 121.65—121.95—121.35; Wiedeń 99.20—98.80; Mediolan 27.98—27.78; Helsinki 11.59—11.62—11.56; Montreal 5.30 i ćwierć — 5.27 trzy czwarte; Tel Aviv 26.30—26.16.

Tendencja mocniejsza.

Waluty

Belgi belgijskie 89.38—88.95; dolary amerykańskie 5.29 i pół — 5.27; kanadyjskie 5.29 i pół — 5.27; floreny holenderskie 293.62—291.90; franki francuskie 18.37—17.87; franki szwajcarskie 121.95—121.15; funty angielskie 26.30—26.14; guldeny gdańskie 100.20—99.80; korony czeskie 18.20—17.40 korony duńskie 117.39—116.55; korony szwedzkie 135.58—134.60; liry włoskie 23.10—22.30; marki fińskie 11.62—11.20; marki niemieckie 124.00—120.00; szylingi austriackie 98.00—96.00; marki srebrne 131.00—125.00; Tel Aviv 26.20—25.90.

Akcje

Bank Polski 108.00; cukier 36.00—35.75—36.00; węgiel 26.50—26.10—26.25; Starachowice 32.00—32.25.

Tendencja nieco mocniejsza.

Papiery

4 i pół proc. pożyczka wewnętrzna 55.60—55.40—55.88; 3 proc. pożyczka inwestycyjna 1 emisja 67.75 serie 81,25 — druga emisja 68.75 serie nie notowane; 4 proc. pożyczka premiowa dolarowa 38.50—38.25; 4 proc. pożyczka konsolidacyjna 58.50—58.75—58.25—58.50 dwa ostatnie drobne; 8 proc. pożyczka ziem. dol. kupon 39.12; 4 i pół proc. ziemskie seria piąta 55.25—55.50; 5 proc. Warszawy 1933 roku 62.50—62.25; 5 proc. Łodzi 1933 roku 56.00.

Tendencja dla pożyczek nieco mocniejsza dla listów utrzymana.

Programy radiowe

Wtorek, dnia 28 bm.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“. 6.18 Gimnastyka. 6,38—7.00 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11,15 Przerwa. 11,15 Audycja dla szkół. 11,40 Edward Grieg. 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03 Dziennik południowy. 12,15 Skrzynka rolnicza — inż. Wacław Tarkowski. 12,25 Lekki koncert Orkiestry Policji Państwoweq. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 „Zagadka geograficzna“ — audycja dla dzieci starszych w oprac. Stefana Wierussa. 16.20 Ludowe pieśni rumuńskie w wyk. Hanny Gołachcinowej-Groniewskiej. 16,45 W Maciejowicach — felieton — wygł. Klementyna Sołonowiczówna. 17,00 Koncert Orkiestry Filharmonii Warszawskiej. 17,50 Aktualna pogadanka turystyczna. 18,00 Przegląd aktualności finansowo - gospodarczych. 18,15 Pieśniarze filmowi — płyty. 18,50 Pogadanka aktualna. 19,04 „Będzie lepiej“ — skecz Alfreda Chrzanowskiego. 19,15 Recital wiolonczelowy Augusta Kariusa. 19,50 Wiadomości sportowe. 20,00 Koncert rozrywkowy w wyk. Orkiestry Wileńskiej. W przerwie ok. 20.45 Dziennik wieczorny i wiadomości rolnicze. 21,45 „Doktór Piotr“ — opowiadanie Stefana Żeromskiego — czyta Juliusz Osterwa. 22.00 Koncert Kameralnego Zespołu Instrumentalnego. 22,50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

Estoński wiolonczelista przed polskim mikrofonem

Wymiana artystyczna między Polską a Estonią rozwija się pomyślnie. Dzięki tej wymianie słuchacze radiowi obu narodów mają możność wzajemnego zbliżenia się na polu artystycznym.

Jednym z takich koncertów wymiennych będzie występ estońskiego wiolonczelisty Augusta Kariusa, profesora Konserwatorium Muzycznego — przed polskim mikrofonem. Audycja nadana będzie dnia 28 września, t. j. we wtorek o godz. 19.15.

Ze sportu

TABELA O WEJŚCIE DO LIGI

Po niedzielnych meczach stan tabeli w grupie finałowej o wejście do Ligi przedstawia się następująco:

1) Polonia; 2) Brygada; 3) Śmigły; 4) Unia.

STAN TABELI LIGOWEJ

Po niedzielnych meczach piłkarskich o mistrzostwo Ligi państwowej stan tabeli przedstawia się następująco:

1) AKS, 2) Cracovia, 3) Ruch, 4) Wisła, 5) Warta, 6) Warszawianka, 7) Pogoń, 8) ŁKS, 9) Garbarnia, 10) Dąb.

W niedzielę, dnia 26 września 1937 r. o godz. 18-tej, zasnęła w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., przeżywszy lat 74, nasza najukochańsza i najdroższa matka, siostra, teściowa i babka

ś. p.

Matylda z Żaczków Jagalska

właścicielka ziemska

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele w Żamowcu, dnia 30. IX. br., o godz. 10-tej rano, po czym nastąpi wyprowadzenie zwłok na cwentarz miejscowy do grobu rodzinnego. O czym zawiadamiają w ciężkim smutku pogrążeni

Sławoszyno, Wejherowo, Tczew, dnia 27. IX. 1937 r.

córki, synowie i rodzina.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

6437

Blaski i cienie elektryfikacji Pomorza

Do potężnego napędu potrzeba wielkiej instytucji — o światłej myśli i dzielnej inicjatywie

Po ostatnim zjeździe reprezentantów miast w Grudziądzu, nie małe poruszenie na tle „Gródka" wywołały echa z tych obrad, różną drogą niepokojące opinię publiczną. Uważamy przeto za właściwe poświęcić łamy dla tej sprawy, — aby w obiektywnym naświetleniu ześrodkować myśl należną zasłużonej placówce.

Nasza teka redakcyjna jest dość obficie wypełniona literaturą o „Gródku" tak, że nie trudno na ten temat napisać bodaj rozprawę. Zawsze słyszeliśmy i wiedzieliśmy, że elektrownia „Gródek", to potężne jak na nasze stosunki przedsiębiorstwo elektryfikacyjne, zatrudniające blisko pół tysiąca pracowników. Że stanowi własność pomorskiego samorządu wojewódzkiego, który dysponuje większością kapitałów ulokowanych w tej spółce. Ostatecznie nie było tajemnicą, że elektrownia ta wiedzie prym na Pomorzu, i to, że Pomorze dziś przoduje innym regionom w dziedzinie elektryfikacji, to niewątpliwie lwia w tym zasługa „Gródka". Musimy pamiętać, że na Pomorzu powstały pierwsze w Polsce wielkie elektrownie wodne (Gródek i Żur) i te zbudował „Gródek", że na Pomorzu powstały pierwsze w Polsce tak długie linie najwyższych napięć i te były dziełem „Gródka". Tu rozpoczął się ruch za unowocześnieniem taryf sprzedaży prądu i owocem tego było wprowadzenie amerykańskich taryf blokowych we wszystkich prawie miastach Polski w miejsce antycznych taryf dotychczasowych. Wreszcie stąd zaczęto propagować radykalną zmianę nastawienia elektrowni wobec konsumentów przez zamianę ducha dawnych „urzędów elektryfikacyjnych" jakimi były elektrownie na przedsiębiorstwa o typie handlowym. Najlepszym przykładem tego może być miasto Gdynia, która uchodzi za najlepiej „w głąb" zelektryfikowane miasto w Polsce, ale które zawdzięcza te wyniki nie tylko niezwykłej inicjatywie i pracy ludzi kierujących miejskimi zakładami elektrycznymi, ale w znacznym stopniu zawdzięcza to oparciu się właśnie o dostawę prądu i współpracę z „Gródkiem".

Takie wyliczenia możnaby mnożyć w nieskończoność, bo i pierwsza wielka fabryka elektrycznych kuchenek i piecyków (która zaopatruje całą Polskę), powstała w Gródku i tu powstały pierwsze laboratoria. Rozwój portu gdyńskiego jest też z tym związany, boć przecież wszystkie dźwigi i maszyny, jakie nadają życie i blask tej perle naszego morza, czerpią prąd z „Gródka" względnie z jego elektrowni zbudowanej w samej Gdyni. Rozwój tego nowoczesnego miasta ma wiele „Gródkowi" do zawdzięczenia.

A mimo to — działalność tej instytucji płynie w technice cichej pracy, bez rozgłosu, jak zresztą przystało na przedsiębiorstwo o wielkim zasięgu użyteczności publicznej.

Również i my — jako prasa — nie poświęciliśmy większych miejsc na przejawy ruchliwości i zasług „Gródka" — uważając tę pracę za powszechnie znaną i dobrą. Ale dzisiaj, gdy po omawianym zjeździe — tyle się słyszy zewsząd tendencyjnych głosów — bierzemy pióro do ręki, aby prostować opinię. Bo i powstały wersje, że „Gródek" chce wywłaszczyć samorządy miejskie i wyzuć je z posiadanych elektrowni. Co więcej, że już obecnie idzie po tej linii... — Kwestię tę trzeba wyjaśnić. Nie można przecież poważniej traktować tych wersyj, skoro „Gródek" sam jest instytucją samorządową, przez samorządy ustanowioną.

Wielkie nieporozumienie powstało chyba z nieznajomości przedmiotu, lub z wyraźnych tendencyj — godzących w dobre intencje „Gródka".

Bo w sprawie, o którą chodzi lansującym przeróżne pogłoski, „Gródek" złożył wniosek (sądzimy, że nie bez wpływu władz centralnych) do Ministerstwa Przemysłu i Handlu o koncesję na elektryfikację całego tak zwanego pierwszego okręgu elektryfikacyjnego, pokrywającego się mniej więcej z dotychczasowym województwem pomorskim. Niedawno bowiem Państwo zostało podzielone na szereg okręgów, a każdy taki okręg miał być objęty przez jednego koncesjonariusza, który musiałby — przy zachowaniu wszelkich praw dotychczas nabytych przez inne elektrownie — zapełnić wszelkie luki istniejące w danym okręgu, a więc:

zelektryfikować te miejscowości, które dotychczas prądu nie miały,

zaopatrzyć hurtowo w prąd (za ich zgodą) te miasta, które nie są w stanie go w odpowiedniej ilości wytwarzać,

objąć elektryfikację tych miejscowości, których elektrownia ma prawo istnieć tylko ograniczony czas (po wygaśnięciu praw tej elektrowni lokalnej — ale do nich nie należą stare elektrownie samorządowe, które mają prawa n i e o g r a n i c z o n e), a nawet wykupić te elektrownie, które tego zażądają. Oczywiście będą to takie elektrownie, które właścicielom przynoszą straty.

Nie ulega wątpliwości, że taka koncesja musiałaby przewidywać najwyższe ceny, w obrębie których mógłby koncesjonariusz operować swymi taryfami, jednak jak zawsze decydować będą prawa podaży i popytu. Z pewnością bowiem nie uzyskałby on wyższej ceny od żadnego miasta niż ta, po której miasto samo dotychczas wytwarzało prąd, ani też nie mógłby — bez narażenia się na samobójcze wyniki — dyktować odbiorcom takich taryf, któreby zahamowały konsumcję prądu zamiast ją zwiększać.

Wydawałoby się, że temu programowi można tylko to zarzucić, że jest mało realny, bo nie znajdzie tak dobroczynnego koncesjonariusza, któryby się podjął jego wykonania. Oznaczałoby to bowiem wypełnienie wszelkich braków w elektryfikacji, zelektryfikowania resztek, mało wartościowych, które spadły z bogatego stołu tych elektrowni, które już obsiadły najbardziej rentowne obszary. Oznaczałoby to dojście z elektryfikacją do zapomnianych dotychczas przez elektryfikatorów wsi i miast, a uważanie pozostałej części jako nienaruszalne tabu, które ten koncesjonariusz będzie mógł coprawda zasilić, ale tylko hurtowo, ale tylko, przez pośrednika jakże często zbędnego i niezgrabnego, ale tylko na żądanie i za zgodą tego hurtownika, który nie zawsze zechce zrozumieć wspólny interes, płynący ze zbiorowej elektryfikacji.

W każdym razie obiektywność zmusza przyznać, że skoro taki koncesjonariusz się znalazł, a był nim właśnie Gródek, to korzyści z tej akcji odniosłyby właśnie samorządy miejskie — jako posiadacze dotychczasowych elektrowni. One właśnie, dzierżąc twardo i kurczowo swe prawa, odniosłyby korzyści płynące z pośrednictwa, a bardzo byłoby wątpliwym, czy tymi korzyściami podzieliłyby się z konsumentem. Dobitny tego przykład mamy na stolicy naszego województwa, Toruniu. Wiemy bowiem, że właśnie Toruń ma najdroższe taryfy ze wszystkich miast i najgorsze nastawienie w stosunku do konsumenta, mimo, że najtaniej z wszystkich kupuje prąd od „Gródka". Od wielu przecież lat nie możemy się doczekać takich taryf jakie ma Gdynia, Warszawa a nawet... Puck. Ale o tym kiedy indziej.

Jak w tych warunkach powstał protest samorządów miejskich przeciw wniesionemu projektowi koncesji, to istotnie trudno byłoby zrozumieć, gdyby nie to, że słyszeliśmy, w jaki sposób ten protest był motywowany. Otóż referent twierdził, że „Gródek" stawia wniosek o oddanie mu wyłącznej hurtowej i detalicznej sprzedaży we wszystkich miastach Pomorza, przez co pozbawi te miasta dotychczasowych wpływów, a nawet posiadanego majątku. Tenże referent nie wspomniał wcale, że „Gródek" w swoim projekcie wykluczył możliwość naruszenia jakichkolwiek praw posiadanych przez dotychczasowe elektrownie, czemu poświęcone były obszerne ustępy projektu koncesji.

Być może, że po prostu referent nie czytał tego projektu, jest również wątpliwe, czy czytali go ci wszyscy, którzy go słuchali, i dlatego nad tym wszystkim możnaby przejść do porządku dziennego, a najwyżej przy tej okazji poruszyć inne dalsze powody tej akcji, do czego być może uda nam się powrócić. Dzisiaj tylko życzyć sobie należy, aby podjęta przez „Gródek" akcja — spotkała się z jednomyślnym poparciem społeczeństwa. Inaczej przecież nie wierzymy, by „Gródek" zechciał wystąpić w roli dobroczyńcy, wbrew woli obdarowanych, którzy złożyli podpisy na proteście w warunkach dużego nieporozumienia — do czego posłużyło rzekome godzenie „Gródka" w dobro samorządów. Podpisy tak złożone — powinny być wycofane, bo akcja gródecka zdąża w dobrym kierunku do właściwego celu — zasługując na zgodną powszechną opinię. A tylko w takiej sytuacji możemy mówić o podciąganiu elektryfikacji wzwyż. Sprawa tak ważka, nie może być przedmiotem „sobiepańskich" rozważań. Racja wielkości zagadnienia wymaga, aby dalsze losy elektryfikacji spoczęły w „Gródku", jako że wówczas można tylko liczyć na dalszy zasięg światła, przy wciąganiu nowych kapitałów, zatrudnienia ludzi i potanieniu taryf — a wszystko — w potężnym zasobie napędu.

Jan Płażewski.

Z zebrania kupieckiego w Bydgoszczy

W tych dniach odbyło się w Bydgoszczy posiedzenie zarządu Głównego Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu. W zebraniu tym wzięli również udział: przedstawiciel Izby Przemysłowo - Handlowej w Gdyni p. wicedyrektor Marcin Cieśliński oraz przedstawiciele organizacyj kupieckich z Pomorza, okręgu nadnoteckiego i Inowrocławia.

Obradom przewodniczył p. poseł Tadeusz Marchlewski.

Nasamprzód omawiano sprawy kasowe i budżetowe, po czym przyjęto preliminarz budżetowy.

Termin rocznego walnego zebrania delegatów pomorskiego kongresu kupieckiego ustalono na dzień 5 grudnia rb. w Bydgoszczy.

Sprawę kongresu kupiectwa chrześcijańskiego, który odbędzie się w Warszawie w dniach od 13 — 15 listopada, referował członek prezydium Związku p. Piątkowski.

Prezes Związku p. poseł Tadeusz Marchlewski wygłosił referat na temat unarodowienia handlu w Polsce.

Przewodniczący sekcji bławatniczej p. Czesław Borys zdał sprawę z działalności tejże sekcji oraz ze stanu organizacyjnego Towarzystw Kupieckich okręgu nadnoteckiego.

Komunikaty zarządu głównego zreferował p. prezes Marchlewski.

Zarząd główny będzie wkrótce wizytował towarzystwa w następujących miejscowościach: Barcin, Fordon, Nakło, Solec Kujawski, Szubin, Wysoka, Wyrzysk, Dobrzyń, Gniew, Golub, Chełmża, Kowalewo, Lidzbark, Nowe, Starogard i Wąbrzeźno.

W wolnych głosach i wnioskach omawiano sprawy zawodowe i organizacyjne.

Z inicjatywy Związku odbyło się w tym samym dniu zebranie kupców tytoniowych, na którym postanowiono poczynić odpowiednie starania w sprawie podwyższenia rabatów.

Zmiana granic obszarów pocztowych

Dyrekcja Okręgu Poczt i Telegrafów zarządziła z dniem 1 października 1937 r. następujące zmiany:

1) wyłączenia z obszaru pocztowego urzędu p. t. Jabłonowo Pomorskie obszaru dworskiego Nowymłyn Szlachecki pow. Grudziądz i przyłączenie go do agencji p. t. Świecie n. Osą;

2) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p. t. Wrocki miejscowości Łobdowo pow. Wąbrzeźno i przyłączenie jej do agencji p.-t. Dębowa Łąka;

3) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p.-t. Rybno k. Działdowa miejscowości Gutowo pow. Lubawa i przyłączenie jej do agencji p.-t. Szczepankowo k. Lubawy;

4) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p.-t. Boleszyn miejscowości Sugajno, Wielkie Leźno i Małe Leźno pow. Brodnica oraz miejscowości Zalesie pow. Działdowo i przydzielenie ich: Sugajno i Wielkie Leźno do agencji p.-t. Polskie Brzozie, Małe Leźno do agencji p.-t. Radoszki i Zalesie do upt. Lidzbark;

5) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p.-t. Montowo miejscowości Hartowiec pow. Działdowo i przyłączenie jej do agencji p.-t. Rybno k. Działdowa;

6) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p.-t. Mroczno obszaru dworskiego Straszewy oraz miejscowości Trzcin pow. Działdowo i przydzielenie ich do agencji p.-t. Kiełpiny k. Lidzbarka;

7) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p.-t. Ostrowite k. Jabłonowa osady Mnich i miejscowości Płowęż pow. Brodnica i przydzielenie ich do upt. Jabłonowo Pomorskie;

8) wyłączenie z obszaru pocztowego agencji p.-t. Niemieckie Brzozie obszaru dworskiego Augustowo i miejscowości Duży i Mały Głęboczek pow. Brodnica, oraz miejscowości Sugajenko pow. Lubawa i przydzielenie Augustowa i Dużego i Małego Głęboczka do agencji p.-t. Polskie Brzozie, zaś Sugajenka do agencji p.-t. Mroczno.

Z dniem 30 września br. zwija się agencję pocztowo-telekom. Szafarnia pow. Brodnica. W miejsce zwiniętej agencji uruchamia się z dniem 1 października br. pośrednictwo pocztowo-telekom. Szafarnia.

Dotychczasowy obszar pocztowy agencji pocztowo-telekom. Szafarnia zostaje przydzielony:

a) miejscowości Szafarnia, Kąciki i Tęgowiec leśn. do agencji p.-t. Pokrzydowo;

b) miejscowości Tereszewo, Mścin nadleśn. i Mścin leśn. do agencji p.-t. Małe Bałówki;

c) miejscowości Dębno i Robotno leśn. do agencji p.-t. Zbiczno.

Stosownie do powyższego należy kierować korespondencję.

Ciężka katastrofa samochodowa w Podgórzu

Prowadzący auto kupiec zbożowy z Poznania poniósł śmierć, dwie osoby ciężko ranne

W nocy z niedzieli na poniedziałek przejeżdżał przez Podgórz powracający z Nowego Miasta Lubawskiego swym autem zbożowy kupiec z Poznania, 30-l. Otton Mertin. Z niewiadomych przyczyn auto, kiedy znalazło się tuż za śródmieściem, zarzuciło na lewą stronę drogi i Mertin, nie mogąc opanować kierownicy z całym rozpędem wpadł na drzewo. Auto uległo całkowitemu strzaskaniu przy czym Mertin poniósł śmierć na miejscu, przygnieciony kierownicą i oderzony odłamkami żelaznymi auta. Żona jego, Jadwiga oraz znajdujący się obok niej Roman Willi zostali ciężej ranni i w stanie nieprzytomnym odstawiono ich do szpitala miejskiego na Mokrem w Toruniu, skąd przybyło pogotowie a następnie komisja śledcza. Pozostali dwai jeszcze pasażerowie limuzyny, szofer Władysław Kujawa i Jan Vogel ulegli lekkim obrażeniom ciała, tak że wystarczył opatrunek lekarza na miejscu. Miejsce katastrofy gromadziło nazajutrz tłumy publiczności z Podgórza i Torunia, roztrząsającej ze zgrozą szczegóły nieszczęścia. Silne wrażenie wywarł widok posoki skrzepłej krwi na siedzeniu i wokół auta.

WRZESIEŃ 28 Wtorek

KALENDARZYK.

Wtorek, 28. 9. — Wacława.
Środa, 29. 9. — Michała Arch.
Czwartek, 30. 9. — Hieronima.

Z miasta

— **Miesięczne bilety tramwajowe i autobusowe** nabyć można w biurze Tramwajów przy ul. dr. Em. Warmińskiego nr. 8 (pokój 1) w czasie od godz. 8—13 względnie w Bydgoskim Oddziale Polskiego Biura Podróży „Orbis" przy ul. Dworcowej nr. 2 w czasie od godz. 9—19.

— **Układanie kabla wysokiego napięcia.** Starostwo Grodzkie podaje do publicznej wiadomości, że Elektrownia Miejska w Bydgoszczy przystępuje do układania kabla wysokiego napięcia po stronie numerów parzystych ul. Gdańskiej, na odcinku od hotelu Pod Orłem do Al. Mickiewicza. W tym celu zostanie rozebrany chodnik na szerokości około 1 m i wykopany rów o głębokości 1,1 m, szerokości 0,8—0,4 m. Część robót, mianowicie na odcinku od hotelu Pod Orłem do placu Wolności zostanie wykonana w nocy od godz. 22 do 7 z dnia 27 na 28-go września br.

— **Związek Szoferów w Bydgoszczy** obchodzi w niedzielę, dnia 3 października rb. w sali „Pod Lwem" uroczystość 15-lecia swego istnienia. Nadzwyczaj urozmaicony program trwać będzie od godz. 9 do 16-tej, po czym nastąpią obrady delegatów. Wieczorem zabawa taneczna.

— **Dyrekcja publicznej szkoły dokształcającej zawodowej nr. 1 w Bydgoszczy** — ul. Konarskiego 2 podaje do wiadomości, iż w środę, dnia 29 bm. o godz. 16.30 w kościele farnym odbędzie się spowiedź dla uczniów tutejszej szkoły, a nazajutrz (w czwartek, dnia 30 bm.) komunia św. w kościele Klarysek.

— **Cech Fryzjerów i Perukarzy wraz z Towarzystwem Pomocników Fryzjerskich w Bydgoszczy** urządza dnia 4 października rb. o godz. 20.30 w lokalu „pod Lwem" przy ul. Marszałka Focha wielkie zebranie wszystkich fryzjerów samodzielnych i pomocników, zamieszkałych na terenie m. Bydgoszczy i okolicy. Na porządku obrad referaty i uchwalenie rezolucji.

— **Panie Domu — korzystajcie z poradni gazowej,** gdzie można bezpłatnie upiec ciasto od godz. 9 do 11 rano; we wtorki i piątki w sklepie gazowni przy ul. Gdańskiej nr. 37 tel. 37-84, a w pozostałe dni w gazowni przy ul. Jagiellońskiej 48.

— **Osiągniętą nadwyżkę ze zlicytowanych przez nasz Oddział Zastawniczy** w dn. 16, 17, 18 i 20 września 1937 r. oraz z poprzednich licytacyj zastawów do nr. 109.683, wypłacamy za przedłożeniem dowodu zastawu. — Komunalna Kasa Oszczędności miasta Bydgoszczy.

Kronika policyjna

— **Pobili stróża.** Dwaj znani przestępcy bydgoscy Janecki i Mucha pobili przy ul. Jodłowej stróża Ignacego Tafińskiego (Toruńska 146), który widocznie przeszkadzał im przy dokonaniu kradzieży.

— **Najechanie.** Przy ul. Jasnej spłoszony koń najechał przechodzące ulicą panie Florentynę i Gertrudę Szwaniak oraz Rozalię Królik (Jasna 22). Wymienione odniosły lżejsze obrażenia cielesne.

— **Okradł przyjaciółkę.** Niejaki Jan Szoepler (Brzozowa 67) skradł swej przyjaciółce większą ilość garderoby wartości 192 zł.

— **Kradzież blach piekarskich.** Z piekarni p. Józefa Mądrego (Kwiatowa 1) skradł jakiś złodziej 15 blach piekarskich wartości 25 złotych.

— **Kradzież roweru.** Z przed jadłodajni p. Toeppera przy ul. Poznańskiej skradł jakiś złodziej rower damski, własność p. Feliksa Libnera (Władysława Bełzy 72).

— **Kradzież kołnierza futrzanego.** Z otwartego mieszkania p. Cz. Jarockiego (Osada 15) skradziono 1 kołnierz futrzany (żółtego lisa) wartości 200 zł.

— **Kradzież beli manufaktury.** Podczas wyładowywania towarów na dworcu P. K. P. skradli złodzieje bele manufaktury nieustalonej wartości.

— **Przytrzymanie złodzieja książeczki oszczędnościowej.** Przed kilku dniami pisaliśmy o kradzieży książeczki oszczędnościowej na szkodę p. Józefa Grajkowskiego. Dochodzenia policyjne doprowadziły do ujęcia złodzieja w osobie Bernarda L. Poniatowo, pow. Szubin.

— **Kradzież drobiu.** Z niezamkniętego chlewa leśniczego Bolcka Henryka skradli złodzieje 35 kur i 11 kaczek ogólnej wartości 112 zł.

— **Pożar.** W mieszkaniu budowniczego p. Wawrzona (Długa 22) wybuchł pożar, gdy nikogo nie było w domu. Sąsiedzi zauważyli wydobywający się z mieszkania dym i zaalarmowali straż pożarną, która wyważywszy drzwi, w krótkim czasie ogień ugasiła.

— **Napad.** W lesie gdańskim napadli opryszkowie na 22-letniego Bronisława Lameckiego (Gdańska 164) oraz na 29-letniego Jana Muchę (Kujawska 77) i pobili ich dotkliwie. Pogotowie ratunkowe przewiozło rannych do szpitala miejskiego.

— **Straszny wypadek.** Na ul. Orlej wpadła 6-letnia Dorota Andrzejewska (Orla 4) pod koła samochodu mleczarni „Szwajcarski Dwór". Dziecko doznało zmiażdżenia obu nóg.

Dzień w Bydgoszczy

Pochód propagandowy LOPP'u

W ramach 14-go Tygodnia LOPP-u odbył się w Bydgoszczy ubiegłej niedzieli pochód propagandowy, którego rozmiary wywołały ogólny podziw. W pochodzie tym wzięły udział koła Obrony Przeciwlotniczo - Gazowej przy wszelkich przedsiębiorstwach samorządowych i prywatnych, przy szkołach, fabrykach itd. Ogólne zainteresowanie wywołało przeszło 20 malowniczo przybranych wozów propagandowych. Pochód uformował się na Placu Piastowskim, przeszedł ulicami miasta na Rynek im. Marszałka Piłsudskiego, a stamtąd na Plac Wolności, gdzie uczestnicy pochodu przedefilowali przed władzami miejskimi LOPP-u. Po defiladzie wrócono na Rynek im. Marszałka Piłsudskiego, gdzie do zebranych przemówił prezes zarządu Obwodu Miejskiego LOPP. p. dyr. Typrowicz, kreśląc zadania LOPP-u i cel tygodnia propagandy. Przemówienie swe zakończył p. dyr. Typrowicz okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta. Po odegraniu hymnu narodowego pochód ruszył z powrotem na Plac Piastowski, gdzie się rozwiązał.

W niedzielę przeprowadzono na ulicach i w lokalach Bydgoszczy zbiórkę na rzecz LOPP-u, która dała poważne wpływy.

W roztrerce z życiem

W osobliwy sposób usiłowała dokonać samobójstwa pewna młoda dziewczyna w czasie pochodu propagandowego LOPP. w Bydgoszczy.

Gdy pochód przemierzył most gdański, odłączyła się z grupy dziewcząt desperatka, która po pożegnaniu się ze swą przyjaciółką, również kroczącą w pochodzie i uproszeniu jej, by nie czuła żalu za scysje, jakie w czasie długiej znajomości miewały, **przesadziła barierę mostu i na oczach oniemiałych z przerażenia mimowolnych świadków sceny, skorzyła do rzeki.** Rozpięty płaszcz oraz nasiąknięta wodą suknia utrzymywały przez pewną chwilę desperatkę na powierzchni wody, co pozwoliło znajdującej się w pobliżu **załodze czółna Tow. Wioślarskiego „Gryf" wydobyć z toni młodą samobójczynię.** Dziewczynę przeniesiono do szałasu BTW., gdzie udzielono jej pierwszej pomocy. Powodem rozpaczliwego kroku miał być **zawód miłosny.**

Drugi wypadek wymownie świadczy o łatwej pobudliwości nerwowej i nie pohamowaniu młodych istot, które z błahych nawet powodów zrywają z życiem.

Oto 25-letnia Helena K. (ul. Łokietka nr. 20), wróciwszy ubiegłej niedzieli późnym wieczorem do domu, zmonitowana została przez matkę za zbyt samodzielne prowadzenie się. Dziewczyna uwagi matki tak sobie wzięła do serca, iż postanowiła skończyć z życiem, które dla niej nie pozostawiało już wartości. W tym celu ułożywszy się do snu, **otworzyła kurki gazowe.** Woń ulatniającego się gazu zwabiła do pokoju samobójczyni w dniu wczorajszym nad ranem matkę, która natychmiast zaalarmowała sąsiadów. Wezwano karetkę pogotowia, która zaczadzoną dziewczynę odwiozła do szpitala św. Floriana. Helenę K. zdołano przywrócić do przytomności. **Jej stan mimo to jest nadal poważny.**

Jutro w środę otwarcie Cyrku Staniewskich w Bydgoszczy

Pierwszy oddział cyrku Staniewskich, który w roku bież. podbił zwolenników sztuki cyrkowej w Rumunii, przybywa po olbrzymim powodzeniu w Poznaniu w jutrzejszą środę do Bydgoszczy. Cyrk Staniewskich, znany publiczności kraju z rewelacyjnych atrakcyj, bije w bież. sezonie rekordy powodzenia. Bawił on 70 dni w Bukareszcie, ponad 30 dni w Czerniowcach, a najwyższy sukces powodzenia osiąga obecnie w Poznaniu, gdzie z powodu rewelacyjnego powodzenia 5-krotnie przedłużał swój pobyt i stwierdzonym zostało, że przez okres 34 dni pobytu w Poznaniu 109 tysięcy osób było świadkami rewelacyjnego programu tego olbrzymiego cyrku.

Cyrk Staniewskich zatrzyma się w Bydgoszczy tylko 5 dni, tj. od środy do niedzieli. Miłą inowacją są niskie ceny, które zostały zastosowane z uwagi na powiększenie luksusowego namiotu i uprzystępnienie każdemu zobaczenia wielkiego widowiska, o którym w bież. roku zwłaszcza wiele się słyszało. Cyrk Staniewskich przybywa do Bydgoszczy w środę w godzinach południowych i już wieczór tego dnia zaprezentuje swój zupełnie nowy atrakcyjny program.

NOCNY DYŻUR APTEK

Nocny dyżur aptek. Dyżur pełnią od dnia 27. 9. — 3. 10. rb. apteka Centralna, ul. Gdańska 27, tel. 39-94 i apteka pod Lwem, ul. Grunwaldzka 37, tel. 31-91.

Z Teatru Miejskiego

We wtorek **„Jan"**, pełna finezji i wdzięku komedia Bus-Fekete, koncertowo grana przez nasz zespół.

Najbliższą premierą będzie komedia w 4 aktach Michała Bałuckiego pt. **„Krewniaki"**, wystawieniem której uczci Teatr Miejski stuletnią rocznicę urodzin znakomitego polskiego pisarza. Wystawienie tej komedii otoczono wyjątkową pieczołowitością, a nad realizacją sceniczną czuwa osobiście dyr. Stoma. Przedstawienie premierowe poprzedzi słowo wstępne prof. dra Jana Piechockiego.

REPERTUAR KIN:

APOLLO: „Daj mi Twe serce" i nadprogr.
ADRIA: „Narzeczona z przypadku" i nadpr.
BAŁTYK: „Biały Tarzan" i „Chłopiec z placu boju".
KRISTAL: „Zdrajca" i nadprogram.
MARYSIEŃKA: „Pasażerka na gapę" z Shirley Temple oraz nadprogram.
REWIA: „Tajemnica starego zamku" i „Dzieci szczęścia".

Migawki

Krzywa „wieża" w Bydgoszczy

Największą atrakcją turystyczną w Pizie jest słynna krzywa wieża.

Bydgoszcz stara się wabić turystów swymi ogrodami, Wenecją, Wyczółkowskim itd.

Nie zwrócono uwagi na jeszcze jedną atrakcję: na krzywą wieżę, a właściwie na krzywy budynek — wąski a dość wysoki.

Mam na myśli budynek elektrowni miejskiej przy ul. ks. Misjonarzy. Stojąc nad położonym o kilka metrów niżej torem kolejowym i mając z tej samej strony poważne obciążenie w postaci napiętych przewodów elektrycznych, budynek wyraźnie przechylił się.

Kto nie wierzy, niech sprawdzi.

Tymczasem nie grozi jeszcze runięcie. Z powodzeniem ku jeszcze większej atrakcji pochylenie może się powiększyć, w co też nie wątpię.

W każdym razie mamy w Bydgoszczy nową sensację, mamy krzywą wieżę!

Z akademii Stowarzyszeń św. Wincentego a Paulo

Ubiegłej niedzieli odbyła się w auli gimnazjum im. Kopernika uroczysta akademia urządzona przez Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia i Konferencje Panów św. Wincentego a Paulo wszystkich parafij w Bydgoszczy.

Słowo wstępne wygłosił prob. kościoła ks. ks. Misjonarzy **ks. rektor dr. Moska.**

Bardzo interesujący referat o celach i zadaniach Stowarzyszenia św. Wincentego a Paulo wygłosił p. **prof. Sułkowski.**

Drugi referat na temat akcji charytatywnej wygłosiła p. **Boltowa.**

P. Gąsiorowska i chór „Echo" wykonali część artystyczną akademii, z której uczestnicy odnieśli jak najlepsze wrażenie.

Praktyczne dokształcenie studentów w handlu zagranicz.

Realizując swoją akcję w zakresie dokształcania studentów wyższych uczelni w dziedzinie handlu zagranicznego — Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie ustaliła wspólnie z zarządem głównym Polskiego Akademickiego Związku Międzynarodowego „Liga" zasady praktyk zagranicznych dla studentów wyższych uczelni w Polsce.

Według założeń programowych — zorganizowanie zagranicznych praktyk handlowych ma na celu przede wszystkim zapoznanie się praktykanta z instytucjami i urządzeniami gospodarczymi w kraju, odbywania praktyki, jak również zapoznanie się z wymianą towarową Polski z danym krajem.

Kradzież z włamaniem przy ul. Gdańskiej

W nocy z niedzieli na poniedziałek włamali się złodzieje do mieszkania p. Jakuba Barcińskiego przy ul. Gdańskiej 95 i skradli znaczną ilość bielizny oraz biżuterię. W czasie dokonania kradzieży domowników nie było w domu. Wartość skradzionych rzeczy oblicza poszkodowany na 1.000 zł. Gdy złodzieje zapakowali zdobycz i chcieli się ulotnić musieli zostać spłoszeni, gdyż na miejscu pozostawili narzędzia złodziejskie, które następnego dnia rano przywołana policja skonfiskowała. Wdrożono energiczne śledztwo celem ujęcia włamywaczy.

TABELA LOTERII

z dnia 27 września

Ciągnienie I i II

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana Zł. 5.000 na Nr. 74327

Zł. 50.000 na nr: 47242

Zł. 10.000 na nr: 54892

Zł. 5.000 na nry: 217 37163 62824 146380 178122

Zł. 2.000 na nry: 49640 59657 61652 66645 77048 93326 93871 102259 117867 128741 132272 137974 171001

Zł. 1.000 3910 5228 5629 8134 10724 24378 25068 47756 55865 61016 61681 71421 74487 77342 78874 79832 99626 100571 105459 112368 115674 121496 134446 135921 143008 146571 158160 165114 166976 185217 186921 188416 190030

Wygrane po 200 zł

155 62 276 30 262 501 720 77 1125 44 254 59 371 636 848 2041 150 293 98 474 656 61 702 47 865 84 933 54 77 3015 433 629 35 832 4010 31 56 67 248 312 50 470 50 813 682 718 36 839 69 5021 162 82 290 95 306 635 783 850 975 6065 112 235 330 35 37 485 583 653 72 807 960 87 7067 115 74 448 683 8145 99 241 301 465 533 760 9084 158 224 59 61 323 439 82 99 552 621

10039 147 54 628 11001 25 136 235 302 53 477 652 814 94 12052 101 10 284 86 349 78 660 720 909 84 13008 147 303 496 566 623 47 707 20 86 809 66 14072 260 313 96 414 608 73 739 856 15068 72 278 98 449 88 505 630 887 943 53 16193 209 301 77 429 86 537 688 864 918 21 17041 48 110 86 93 343 64 416 97 597 665 706 20 43 837 18062 127 276 486 544 88 633 752 19316 474 85 807 906

20214 688 797 999 21016 17 4 369 136 256 70 335 470 593 684 974 86 22028 60 193 244 301 79 408 902 56 23101 5 90 563 91 766 76 24012 110 239 431 535 834 933 73 96 25026 48 216 14 35 39 608 69 768 811 37 940 26409 30 569 611 794 918 70 27105 89 225 312 49 599 642 765 806 20 49 28154 76 335 54 69 547 624 803 54 89 964 29102 98 99 221 25 555 602 62 735 919

30210 340 438 545 946 31225 79 416 98 560 98 865 32042 90 157 324 779 33026 189 334 88 449 57 539 698 703 4 924 78 34047 270 466 569 75 642 718 49 58 88 817 57 906 9 35215 442 501 10 28 90 779 813 36265 307 410 53 852 60 37041 172 273 317 25 54 77 607 758 65 92 800 200 27 959 38123 49 203 63 83 90 559 727 91 865 39070 369 88 613 859 78 994

40294 506 76 91 640 88 905 41004 30 47 163 457 60 527 74 663 731 837 93 933 42117 228 35 349 51 851 43062 134 36 75 243 556 653 62 985 44231 374 704 45017 100 47 98 281 395 488 525 64 80 612 46099 117 363 437 48 519 93 704 872 47047 121 284 395 424 84 539 48104 47 220 353 94 431 635 96 733 832 54 924 41 97 49025 159 229 385 513 80 643 770 818 37 951

50010 443 629 50 765 869 943 55 51024 505 6 9 669 89 720 835 971 83 52068 85 102 603 42 53039 100 362 541 691 774 815 67 54028 96 110 219 433 43 80 669 82 791 896 906 55032 363 481 517 787 851 931 56040 92 126 228 457 601 986 57240 57 355 541 804 981 58358 565 83 602 50 764 862 922 77 59022 31 511 828 900 29 39 76

60055 158 67 514 611 747 89 975 61068 182 208 349 523 641 43 712 37 869 73 62027 159 222 548 831 85 978 63097 202 77 427 70 96 536 67 646 787 866 963 80 64130 270 431 70 622 907 65019 205 314 27 23 455 508 11 21 646 935 66004 153 66 265 85 382 87 689 67129 204 98 354 577 605 76 761 68058 317 405 20 616 819 69139 226 768 814 979

70053 248 442 61 577 614 712 34 71039 224 333 484 677 98 813 983 72069 82 117 385 440 804 28 70 91 950 61 73050 64 205 356 629 79 818 73 74257 452 510 624 71 313 921 77 75072 184 216 44 478 622 93 721 226 86

76040 97 422 508 97 618 50 700 913 77011 83 107 44 247 439 628 80 88 831 78099 127 287 91 394 479 717 66 997 79104 231 315 88 453 86 503 632 887

80073 157 372 460 881 81182 755 93 846 98 82268 69 94 305 437 682 876 969 83014 140 62 87 200 406 715 884 967 84003 312 614 88 776 983 85131 83 91 202 357 640 778 832 86146 233 387 528 88 668 935 53 90 87305 35 747 52 75 98 888 88000 56 110 19 70 353 518 5 0706 43 848 89162 283 311 31 558 674 781 856

90037 58 90 108 30 246 88 337 412 634 86 811 91103 591 619 44 52 752 879 917 92237 305 23 402 57 778 93045 58 131 300 450 99 655 97 925 90 94197 853 95045 948 56 894 957 79 96079 249 97 369 0 470 547 61 80 97033 622 862 98413 505 13 49 691 704 46 58 878 99006 29 220 68 75 93 626 750 806 77 912 96

100462 622 39 922 101051 62 288 513 875 928 102116 78 263 522 53 69 611 755 65 70 857 73 958 62 103035 81 193 307 570 711 808 37 933 94 104011 19 101 84 283 626 56 714 27 821 59 956 105403 36 42 47 864 106000 107 63 413 753 107000 29 96 124 530 664 766 82 826 62 72 108055 319 500 31 97 967 109103 244 346 491 722 846 55 945 91

110057 255 417 544 707 14 111096 209 4 327 412 85 538 604 747 907 58 112139 66 446 534 85 86 859 113023 106 283 94 342 421 602 54 743 98 834 114011 31 166 359 563 85 115127 65 289 300 99 561 92 673 701 879 939 96 116224 323 47 428 699 117073 169 269 594 610 22 118034 227 415 549 630 846 994 119057 89 267 72 353 89 474 606 89 795 815 999

120602 39 946 121207 11 337 43 65 455 72 94 96 509 23 94 796 958 122076 155 79 295 756 810 80 123186 241 747 849 124010 61 273 373 461 541 651 763 894 926 125105 23 506 903 56 126052 110 409 82 505 41 677 965 127162 406 28 556 602 763 864 128165 395 484 93 545 620 64 92 724 39 92 890 951 129055 81 206 363 559 779 976

130093 115 322 441 505 695 837 82 958 131364 404 46 551 99 656 86 94 757 62 944 132111 247 324 428 551 887 514 133006 44 50 184 238 302 739 69 134062 82 143 83 441 629 50 708 834 135049 63 104 91 308 67 435 78 81 555 600 741 806 72 930 136276 321 580 628 48 812 37 137150 381 533 645 61 62 852 138052 124 294 332 485 733 93 982 139070 69 78 88 134 269 518 636 74 892

140056 548 770 617 730 885 950 95 141156 348 400 60 604 825 39 74 901 73 93 142145 312 607 88 873 928 59 143441 69 513 41 82 646 829 39 86 95 949 144087 198 443 594 661 871 962 145209 59 339 542 738 955 146061 90 182 226 77 413 549 665 706 827 955 147009 56 70 123 36 37 208 49 344 60 87 912 148054 93 97 155 274 302 514 38 857 983 149128 35 50 67 372 463 521 620 39 81 838

150069 71 87 149 318 707 954 82 151266 477 608 75 82 778 915 61 68

152039 117 233 527 270 88 153210 393 422 627 985 154025 276 400 656 76 726 853 155143 52 89 207 66 99 450 815 97 156017 26 152 278 352 933 38 157058 295 366 469 589 93 665 756 978 158124 78 387414 46 85 530 79 618 55 159186 206 43 75 411 69 603 908 59 72

160188 205 390 433 62 96 689 913 161118 86 338 479 632 85 749 162053 93 136 242 331 68 420 80 696 715 52 77 928 163054 73 172 294 556 636 67 164133 219 65 91 363 400 24 541 668 75 715 96 882 86 99 165121 327 47 507 39 72 885 906 36 54 85 92 166181 210 376 493 553 918 167189 288 363 740 168137 456 763 993 169290 323 45 423 608 90 837 923 30 95

170305 415 48 534 37 701 73 94 915 171018 39 136 95 363 470 607 739 172062 67 138 717 53 914 173159 214 66 557 659 96 847 945 49 59 174049 993 317 435 639 726 934 38 69 175051 197 209 98 606 90 841 95 907 176070 153 210 41 87 424 30 525 51 640 859 984 177135 68 406 15 720 97 868 982 178345 813 958 96 179122 23 631

180163 296 485 501 697 793 879 85 909 181164 65 355 56 536 690 182049 451 535 569 795 183060 91 442 554 59 622 26 760 905 70 90 184286 88 300 421 545 736 185043 385 499 820 907 186135 59 268 520 76 871 966 187043 98 393 600 42 818 76 188033 70 124 48 482 844 928 31 189378 803 77 901

190084 160 401 641 713 828 906 41 191069 194 280 431 584 641 928 192085 87 221 407 43 621 704 891 193178 219 24 434 605 800 28 41 65 91 922 194029 518 624

Ciągnienie III

Wygrane po 200 zł

133 586 719 88 1142 239 633 704 43 57 2072 179 216 17 79 488 904 3002 39 370 631 807 985 4189 299 347 414 626 704 96 900 20 58 5000 61 66 93 215 681 83 745 829 87 967 6229 333 52 502 614 859 84 983 7049 258 398 499 506 50 839 8267 364 94 799 9344 595 734

10052 73 408 22 76 603 805 47 11341 12008 755 889 13393 461 839 14170 389 472 73 838 15114 779 97 966 16015 178 274 586 724 17073 626 18174 357 593 19276 723 888

20455 601 876 21189 22038 190 322 54 90 428 556 24574 750 25007 242 67 414 99 543 618 24 27 702 26123 932 27400 525 650 28158 29017 406 74 618 824 901 43

30266 420 509 52 744 838 31195 302 20 428 673 32315 510 34 715 849 33665 859 34126 28 75 313 611 35352 476 36205 83 549 802 76 37103 33 43 570 38242 387 531 639 990 39132 58 59 217 786 810 64 84

40435 781 867 935 41129 506 817 42061 439 873 43645 44811 45920 46174 317 687 804 47063 232 907 48956 49034 396 749 871 905 35

50728 51211 324 68 403 26 78 531 721 948 94 52189 91 376 84 867 87 53914 54309 407 81 862 55575 56016 30 79 99 175 229 603 6 952 57033 194 312 678 805 55 58133 209 329 817 59347 477

60105 928 61064 311 438 636 945 62296 424 97 679 63040 60 450 67 598 64114 222 35 510 721 839 989 65859 82 66080 140 827 67205 364 415 646 702 954 64 68233 441 730 893 988 69269 352 712 81 800 982

70011 253 356 579 664 929 53 71322 32 485 989 72021 421 55 539 657 73031 508 636 795 74293 670 76 948 75315 958 76131 440 555 77024 25 201 26 545 755 813 78252 69 322 564 67 623 920 79131 228 391 600 31 53 719

80026 75 368 651 81007 65 720 833 45 87 83151 227 352 99 610 845 84327 427 522 90 985 85776 86186 210 341 84 488 589 92 622 810 87010 98 130 88235 445 777 899 89014 65 351 622

90176 458 588 668 709 808 921 91398 785 897 92092 574 653 779 843 93012 590 94031 369 480 690 95181 607 96171 597 939 93 97052 110 861 942 98162 67 353 410 666 747 803 955 99181 371 678 855

100183 84 211 53 358 584 101052 324 427 102205 99 103339 781 104156 203 23 428 517 713 882 105020 76 111 202 77 698 106268 78 550 72 783 107078 125 59 79 221 42 451 719 70 77 847 108228 434 632 867 979 109309 45 601 56 784 803 8 66

110243 508 861 111263 521 675 854 91 112003 81 107 306 427 896 113791 114368 602 920 115048 258 321 62 430 519 633 69 116302 572 656 117187 247 78 372 490 584 630 59 854 118140 284 336 426 706 49 56 888 119034 162 71 937

120207 83 508 659 944 121119 214 25 493 515 60 84 122607 21 857 123018 655 94 802 44 941 124212 320 474 558 931 125274 429 745 917 126515 793 127208 76 446 729 974 128164 392 878 129418 73 624 878

130599 700 884 131371 415 821 915 132317 413 577 968 133032 104 391 94 489 532 614 859 956 134882 587 135176 863 136043 258 578 852 137210 18 951 138411 676 755 902 46 74 139053 672 708 44 909

140028 45 94 193 351 563 791 99 909 141460 484 661 142139 529 143133 49 208 80 712 59 969 144014 341 414 727 828 145096 221 573 891 913 146074 257 386 597 783 868 77 147245 366 478 553 66 714 823 31 66 148149 494 767 149184 437 578

150018 130 327 566 634 151311 566 651 67 756 809 152078 502 847 153093 303 620 947 154258 417 653 896 968 88 155493 592 862 156236 558 693 825 919 157194 376 889 991 158102 321 438 913 54 159252 88 347

160332 673 967 161486 501 603 4 711 897 920 162041 79 86 181 571 739 891 923 93 163014 112 247 65 323 482 643 164337 77 468 661 165548 84 740 823 913 49 166211 71 454 904 167237 586 712 853 168001 174 207 639 94 773 879 69 951 169723 962

170058 3318 582 171466 562 693 96 172140 423 55 628 173039 85 154 76 788 826 175686 176119 39 234 83 448 89 590 677 767 922 177060 158 371 410 588 728 98 805 83 946 178390 593 819 179084 590

180053 247 443 759 973 181572 696 739 909 182058 646 76 709 941 73 183178 454 184386 590 927 185455 906 186420 858 187276 334 965 188157 615 17 820 189006 15 75 165 301 424 40 91 659

190001 314 191041 107 245 371 683 192673 738 193128 339 752 194217 374 695 838 97

Ciągnienie IV

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł 20.000 padła na Nr 17513.

Zł 10.000 na Nr 1821.

Zł 5.000 na N-ry: 27611 33838 45946 48325 171919 174622.

Zł 2.000 na N-ry: 1862 11017 20867 31479 96068 64324 76924 82182 88605 90770 97914 126524 157675 172439 163137 182778 194516 194517

Zł 1.000 na N-ry: 24405 52054 90793 100663 106497 107448 107626 108113 113146 119116 132625 134497 135452 140402 147400 155765 155971 166722 178753 183842 185836.

Wygrane po 200 zł

92 157 243 54 352 59 578 677 733 1896 2290 475 749 3227 4835 5033 346 553 6123 492 550 665 821 7034 523 33 86 661 978 8226 393 505 21 836 47 903 9024 255 539 778 806

10237 40 583 629 36 11088 309 23 722 12055 150 563 801 13079 315 481 636 972 14034 42 167 725 94 15118 589 895 950 16092 168 471 591 723 833 17414 591 18274 442 514 40 907 19021 324 84 777

20056 383 764 891 21026 28 152 63 951 22448 605 23018 250 399 649 24150 966 25165 206 312 26038 74 124 428 555 978 27076 626 28 722 79 822 990 29223

30161 222 547 705 6 910 31029 118 62 465 530 632 61 964 32039 113 203 388 407 774 952 33034 407 614 809 943 34086 397 984 88 35488 872 36094 224 75 849 37205 8 563 757 38284 305 12 428 64 705 848 39238 375 551 732 860 976

40030 643 41110 534 38 615 736 59 42097 192 210 61 79 361 87 492 712 45 43161 550 44468 560 761 985 45087 46041 734 833 41 47113 916 48468 88 511 916 49073 517 23 639 751 843

50016 186 343 68 544 51443 803 52148 79 426 704 27 53279 594 653 54193 250 479 805 916 37 55273 524 33 701 904 84 56038 277 515 41 57706 54 58172 294 446 69 760 958 59188 478 610 967 89

60099 61144 219 511 837 993 62340 600 963 63372 627 40 981 64303 952 65482 728 40 946 66062 263 576 67266 931 68070 238 369 434 919 37 69037 130 461 38 545 89 650 724

70135 323 427 672 71560 63 619 930 72187 580 694 717 73369 415 607 700 892 74143 463 714 75009 116 49 81 642 80 741 83 877 959 65 76161 710 980 77108 22 59 630 701 886 78331 79110 387 798 905

80002 173 250 364 536 604 911 18 81019 71 338 492 645 791 934 58 82231 403 990 83052 476 590 918 74105 85 208 413 73 963 85140 630 43 870 86062 127 234 448 759 87018 711 88098 654 738 89676

90091 467 543 699 727 29 826 96 91002 157 259 434 540 672 96 799 968 92345 865 93026 60 63 519 855 94321 421 538 95134 461 906 44 96102 266 72 488 659 885 97361 505 870 98016 365 601 99068 279 80 630 903

100241 88 523 794 852 956 101192 494 542 89 722 38 102020 201 42 73 794 103586 687 104356 105386 401 64 577 106549 108213 567 109388 472 670 879 95

110163 219 305 757 67 111067 314 57 58 473 112010 145 626 711 990 113802 114113 92 494 583 115251 496 645 66 116001 426 914 117641 712 41 849 118275 308 737 119044 271 340 968

120437 59 121126 239 555 685 871 122457 520 123382 405 863 99 924 124202 125876 126683 728 862 127185 399 612 750 884 96 929 60 128207 129683

130176 892 131143 719 880 95 935 132294 133649 71 134243 362 621 83 848 948 135165 241 336 405 61 67 72 982 136062 282 354 502 137122 81 138402 50 685 716 47 139260 442 606 37 998

140219 910 13 141090 207 307 422 29 753 91 950 142050 757 818 143144 669 835 144063 111 57 247 366 427 781 939 145394 565 98 813 89 949 146005 107 835 985 147104 247 443 551 148258 307 548 865 149191 512 874

150015 89 626 784 151246 524 635 877 906 152022 97 141 153031 89 704 886 154133 216 17 422 835 155491 721 34 44 156087 373 469 157162 609 826 158527 608 761 159191 838

160054 215 408 161531 754 162478 507 632 714 895 163179 308 439 531 76 626 758 164666 707 165519 772 166143 304 425 606 62 912 64 168580

170274 564 798 171282 349 64 172422 508 735 173013 112 591 174124 454 61 707 64 960 175599 176049 368 570 752 93 831 177093 113 227 904 178039 490 619 834 179295 325 37 433 79

180230 181130 399 711 182001 782 943 98 183464 524 72 670 945 89 184195 398 361 697 854 185021 87 806 186198 242 485 816 187214 469 188014 189247 307 33 61 507 681 737 920

190851 191170 406 611 805 52 192119 454 697 193318 406 529 82 194032 207 549 848

Zlecenie Nr. 1056/IX. (6620

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) Urząd Skarbowy w Brodnicy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 1 października 1937 r. o godz. 9,30 w lokalu p. Gróstego Józefa przy Rynku nr. 32 celem uregulowania zaległych należności na rzecz Zarządu Miejskiego i innych wierzycieli, odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości: 1 aparat destylacyjny, 1 kasa rejestracyjna marki „National", 1 biurko dębowe, 1 maszyna do pisania marki „Underwood", 1 waga chemiczna, 1 waga analityczna, 1 kasa żelazna, oszacowanych na łączną sumę 3.045,— zł.

Zajęte przedmioty można oglądać dnia 1 października 1937 r. od godz. 9 do 9,30 w lokalu p. Gróstego Józefa przy Rynku nr. 32 w Brodnicy.

Kierownik Działu Egzekucyjnego
(—) Jaszczerski,
sekr. adm.

Zlecenie Nr. 1048/IX. (6618

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) Urząd Skarbowy w Tczewie podaje do publicznej wiadomości, że dnia 30 września 1937 r. o godz. 10 w Bałdowie pow. Tczew odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Stencla Leona, składających się z 45 tysięcy cegieł po cenie 20,— zł. za 1000 sztuk.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Tczew, dnia 21 września 1937 r.

Urząd Skarbowy w Tczewie.

Do akt Km. Nr. 473/37. (6627

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I, Stanisław Lewicki, urzędujący w Grudziądzu przy ul. Budkiewicza Nr. 9, obwieszcza, że na dzień 28 października 1937 r. o godz. 12-ej został wyznaczony opis nieruchomego majątku Michała Mijewskiego w Gajdach pow. Brodnica, należącego do Mijewskiego Michała, zapisanego w tomie 1 wykaz l. 18, położonego w Słupie pow. Grudziądz.

W związku z powyższym, na zasadzie § 2 art. 688 K. P. C. wzywa się wszystkie osoby, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do pomienionej nieruchomości lub jej przynależności.

Grudziądz, dnia 24 września 1937 r.

Komornik: (—) St. Lewicki.

Zlecenie Nr. 1058/IX.

Urząd Skarbowy w Toruniu podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 1. X. 1937 r. o godz. 11-ej w Toruniu przy ul. Krasińskiego 30/34 odbędzie się w Firmie Harwot-Mrowiec

licytacja sprzedaż

następujących przedmiotów:

1 samochód półciężarowy „Chevrolet", 1 maszyna do pisania, 3 biurka, 1 maszyna do liczenia „Remu", 2 lorki i szyny. Wartość szacunkowa całości zł. 5.500,—.

Dnia 2. X. 1937 r. o godz. 10-ej odbędzie się licytacja w Toruniu przy ul. Mickiewicza 6/8 u Sadeckich Anny i Lamberta:

2 wozy meblowe, 1 biblioteka dębowa, 1 platforma i 2 wozy kastowe.

O ile licytacje powyższe nie dojdą do skutku, odbędą się w dniach 8. X. i 15. X. br. o godz. 11-ej w tych samych miejscach następne licytacje, gdzie przedmioty te sprzedane będą mogą poniżej ceny oszacowania.

Urząd Skarbowy w Toruniu.

OGŁOSZENIE PRZETARGOWE.

Zarząd Miejski w Toruniu zawiadamia, że w Ogłoszeniach Zarządu Miejskiego w Toruniu Nr. 42 poz. 167 z dnia 25. 9. 1937 r. ogłosił wezwanie do składania ofert pisemnych dla przetargu nieograniczonego na

przebudowę instalacji centralnego ogrzewania

w myśl warunków zawartych w tym wezwaniu.

Oferty zgodnie z wezwaniem należy składać w Zarządzie Miejskim, ratusz, pokój nr. 44. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 2 października o godz. 10-ej w biurze Oddz. Bud. M.

Blankiety ofertowe i treść wezwania do składania ofert wydaje oraz bliższych informacyj udziela Oddział Budownictwa Miejskiego. (6629

Za Prezydenta Miasta
Kierownik Oddziału
(—) Inż. Tłoczek.

Zlecenie Nr. 1051/IX. (6617

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) Urząd Skarbowy w Brodnicy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 29 września 1937 r. o godz. 12 w Gaju-Grzmiąca pow. Brodnica, celem uregulowania należności na rzecz Skarbu Państwa i Nadleśnictwa Mścin Aleksander Cybulski Gaj-Grzmiąca, odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości: 1 pytel płaski 4-działowy do młyna, F-ma Seck, oszacowany na 12.000,— zł.

Zajęte przedmioty można oglądać dnia 29 września 1937 r. od godz. 11,30 do godz. 12 w lokalu jak wyżej.

Kierownik Działu Egzekucyjnego
(—) Jaszczerski,
sekr. adm.

Km. 1271/37. (6626

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I, Stanisław Lewicki, zamieszkały w Grudziądzu przy ul. Budkiewicza Nr. 9, na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 11 października 1937 r. o godz. 10 u spedytora Jarzyńskiego w Grudziądzu przy ul. Mickiewicza 18 sprzedawać będzie większą ilość materiałów piśmiennych, oszacowanych na łączną kwotę 723,55 zł.

Powyższe ruchomości oglądać można w dniu licytacji w miejscu licytacji w czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 24 września 1937 r.

(—) St. Lewicki,
Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I.

Sygnatura: Km. III 1088/37. (6614

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu III rewiru, Wojciech Janowski, mający kancelarię w Grudziądzu ul. Legionów Nr. 15, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 30 września 1937 r. o godz. 10 w Michalu pow. Świecie, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Franciszka Martyńskiego, składających się z 1 krowy ca. 3 lat starej, 3 warchlaków ca 50 kg i 1 radioodbiornika „Telefunken" 5-lampowy, oszacowanych na łączną sumę zł. 600,—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej wyznaczonym.

Grudziądz, dnia 25 września 1937 r.

Komornik: (—) W. Janowski.

Do akt Km. Nr. 726/37. (6624

ZAWIADOMIENIE
O OPISIE NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I, Stanisław Lewicki, urzędujący w Grudziądzu przy ul. Budkiewicza 9, na zasadzie art. 668 K. P. C. zawiadamia:

1) że w celu wyegzekwowania od Bolesławy Stanisławy Ryszkowskiej należności z wykazu zał Państwowego Banku Rolnego w Grudziądzu z dnia 7 maja 1937 r. Nr. 2570 AR/FA **w dniu 28 października 1937 r. o godz. 10** zostanie dokonany opis nieruchomości Królewska Dąbrówka tom 1 karta 15, zapisanej na Stanisława Ryszkowskiego z Królewskiej Dąbrówki, położonej w Królewskiej Dąbrówce pow. Grudziądz;

2) że przewidziany w art. 666 K. P. C. miesięczny termin do daty doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty długu upłynął;

3) że wymienioną nieruchomość wierzyciel poszukujący **oszacował do sprzedaży na kwotę 24,000 złotych;**

4) że oszacowanie przez wierzyciela będzie przyjęte za podstawę licytacji, jeżeli na 3 dni przed terminem opisu nie sprzeciwią się temu dłużnik i uczestnicy (§ 2 art. 671 K. P. C.);

5) że dłużnik nie może sprzeciwić się oszacowaniu, ustalonemu w umowie z wierzycielem, uczestnicy zaś nie mogą żądać, aby oszacowanie było wyższe od oszacowania umownego (§ 3 art. 671 K. P. C.).

Grudziądz, dnia 25 sierpnia 1937 r.

Komornik: (—) St. Lewicki.

Spis zapowiedzi Nr. 30. (6638

ODPIS
ZAPOWIEDŹ

Podaje się do ogólnej wiadomości, że

1) kawaler Józef Piotr Janusch, robotnik, zamieszkały w Bölkau, W. M. Gdańsk, syn robotnika Adama Januscha i żony jego Augusty Janusch z domu Orłowskiej, zamieszkałych w Bölkau W. M. Gdańsk,

2) panna Anna Elżbieta Skerka, bez zawodu, zamieszkała w Skrzeszewie Żuk., gminy Żukowo, powiatu kartuskiego, córka rolnika Jana Skerka i żony jego Marty Skerka z domu Orłowskiej, zamieszkałych w Skrzeszewie Żuk., gminy Żukowo, powiatu kartuskiego, chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Zarządzie Gminnym w Żukowie, w gromadzie Skrzeszewo Żuk. i w „Gazecie Gdańskiej".

Żukowo, dnia 25 września 1937 r.

Urzędnik stanu cywilnego
w z.
(—) Bolesław Witek.

Spis zapowiedzi Nr. 6510/275. (6628

ZAPOWIEDŹ.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że

1) malarz dekoracyjny Henryk Jan Gonsch, kawaler, zamieszkały w Grębocinie powiat Toruń, syn małżonków: zamieszkałego w Grudziądzu ul. Rzeźnia 12 kowala Jana i zmarłej w Grudziądzu Heleny z Raczkowskich

2) panna Zofia Kornelia Jędrzejewska, krawczyni, zamieszkała w Toruniu ul. Winnica 19, córka małżonków zmarłego w Świeciu murarza Feliksa i Władysławy z Kwiatkowskich, zamieszkałej w Toruniu przy ul. Winnica 19, chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Toruniu, zarządzie gminnym Bielawy pow. Toruń, sołectwie Grębocin pow. Toruń i w „Gazecie Gdańskiej" w Gdańsku.

Toruń, dnia 27 września 1937 r.

Urzędnik stanu cywilnego
(—) Makowiak.

Km. 881/37. 6625

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I, Stanisław Lewicki, zamieszkały w Grudziądzu przy ul. Budkiewicza Nr. 9, na zasadzie art. 602 k. p. c. ogłasza, że w dniu 4 października 1937 r. o godz. 13,00 w Grudziądzu ul. Małomłyńska nr. 10 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie: 1 maszyna do szycia „Singer", 1 kanapa pluszowa zielona, 1 lustro stojące z szafką (umywalka), 1 dywan 1,25×2, 1 lustro stojące, 1 szafka do rzeczy jasna forniera dębowa, oszacowanych na łączną kwotę 550,— zł.

Powyższe ruchomości oglądać można w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 24 września 1937 r.

(—) St. Lewicki,
Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I.

Zlecenie Nr. 1055/IV. (6619

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580) Urząd Skarbowy w Brodnicy podaje do ogólnej wiadomości, że dnia 1 października 1937 r. o godz. 12-ej w lokalu p. Zwirnera Hermanna przy ul. Kamionka nr. 2/4 celem uregulowania zaległych należności na rzecz Skarbu Państwa i innych wierzycieli odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości: 1 fortepian czarny, 1 radio 3-lampowe z dwoma głośnikami, 2 kasy rejestracyjne, 1 bilard amerykański, 3 kanapy pluszowe, 30 paczek proszku do prania Persil, 50 kawałków mydła do prania, 10 paczek domieszki do kawy Francka, 1 kanapa pluszowa (brązowa), 1 lustro z podstawką, 1 pianino brązowe, oszacowanych na łączną sumę szacunkową **2.688,— zł.**

Zajęte przedmioty można oglądać dnia 1 października 1937 r. od godz. 11,30 do godz. 12 w lokalu p. Zwirnera Hermanna przy ul. Kamionka 2/4 w Brodnicy.

Kierownik Działu Egzekucyjnego
(—) Jaszczerski,
sekr. adm.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej . . . . . . 0.30 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie . . . . 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach . . . . 0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj . . . . 2.00 zł
Z odnoszeniem do domu . . . . 2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu . . . . 2.40 zł
Pod opaską . . . . 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca . . 2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost . 1.75 gd
Zagranicą . . . . 4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 56.

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Leon Formański Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25 I. piętro. redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Franciszek Myśliński Grudziądz Plac 23 Stycznia 10. I. — Redaktor odpow. na Tczew: Alojzy Kuzio Tczew, Kościuszki nr. 1. — Redaktor odp. na Rypin: Zygmunt Bartelki — Rypin, Warszawska 13 tel. 97 — Lipno: „Astoria", Kościuszki 7 Franciszek Majewski — Brodnica: Zygmunt Bartelki, ul. Mazurska 27, m. 5. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. udziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.